

Maig 2023. Informe sectorial

La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya. Informe sectorial

ACCIÓ

Generalitat de Catalunya

Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència Creative Commons. Si no s'indica el contrari, se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor, no se'n faci un ús comercial i no se'n distribueixin obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

L'ús de marques i logotips en el present informe és merament informatiu. Les marques i logotips esmentats pertanyen als seus respectius titulars i en cap cas són titularitat d'ACCIÓ. Aquesta és una representació il·lustrativa parcial de les empreses, organitzacions i entitats que formen part de la salut mental i l'autonomia personal. Poden haver-hi empreses, organitzacions i entitats que no han estat incloses en l'estudi.

Realització

IDOM

Unitat d'Estratègia i Intel·ligència Competitiva d'ACCIÓ

Unitat d'Estratègia empresarial d'ACCIÓ

Barcelona, maig del 2023

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

Definició i dades sobre la salut mental

Definició i dades sobre l'autonomia personal

L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal

La salut mental i l'autonomia personal vinculades amb els ODS

Benchmarking d'iniciatives

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

Definició del sector a Catalunya i cadena de valor

Dades clau i quantificació del sector

Ecosistema i mapa d'agents

Atracció d'inversió

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública

Anàlisi DAFO

Reptes que afronta el sector

Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana

Casos empresarials d'èxit

4. Annexos

Annex 1: Entitats entrevistades

Annex 2: Bibliografia de l'informe

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

1. Definició i dades sobre la salut mental
2. Definició i dades sobre l'autonomia personal
3. L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal
4. La salut mental i l'autonomia personal vinculades amb els ODS
5. Benchmarking d'iniciatives

Definició de salut mental

La **salut mental** és un **estat de benestar** en el qual l'individu té **consciència** de les **seves pròpies capacitats**, pot fer front a l'estrès normal de la seva vida, pot treballar de manera productiva i profitosa i és capaç de **contribuir** a la seva **comunitat**.

Factors que influeixen en la salut mental

Els principals factors que influeixen en la salut mental són els següents:

- Característiques psicològiques
- Habilitats emocionals
- Estil de vida
- Predisposició genètica.

- Família i amics
- Situació laboral
- Gènere
- Nivell sociocultural
- Lloc de residència
- Cultura
- Polítiques públiques de treball i salut

Factors individuals

Factors de l'entorn

Factors protectors (la milloren)

Factors de risc (l'empitjoren)

- Xarxa social de suport
- Hàbits de vida saludables
- Educació de qualitat
- Treball digne

- Consum irresponsable de drogues
- Exposició a circumstàncies socials, econòmiques, geopolítiques i ambientals desfavorables com la pobresa, la violència o la desigualtat

Dades globals sobre la salut mental (I)

- En l'àmbit mundial **450** milions de persones es veuen afectades per un problema de **salut mental** que els dificulta greument la vida. D'aquestes, entre el **35%** i el **50%** **no reben cap tractament o no és adequat**.
- El **12,5%** de tots els problemes de salut està representat pels **trastorns mentals**.
- Més de **300** milions de persones al món viuen amb **depressió**, un problema de salut mental que ha **augmentat** considerablement els últims anys.
- Cal destacar que unes **800** mil persones **se suïciden** cada any, sent la segona causa de mort en persones de **15 a 29** anys.
- El **50%** dels problemes de salut mental en adults comencen abans dels **14 anys**, i el **75%** abans dels **18** anys.
- La **depressió** és la **principal** causa de discapacitat al món i s'estima que un **5%** de tots els adults la pateixen.

Font: Confederación Salud Mental España, OMS, Barómetro Juvenil de Salud y Bienestar de la FAD (2019)

Dades globals sobre la salut mental (II)

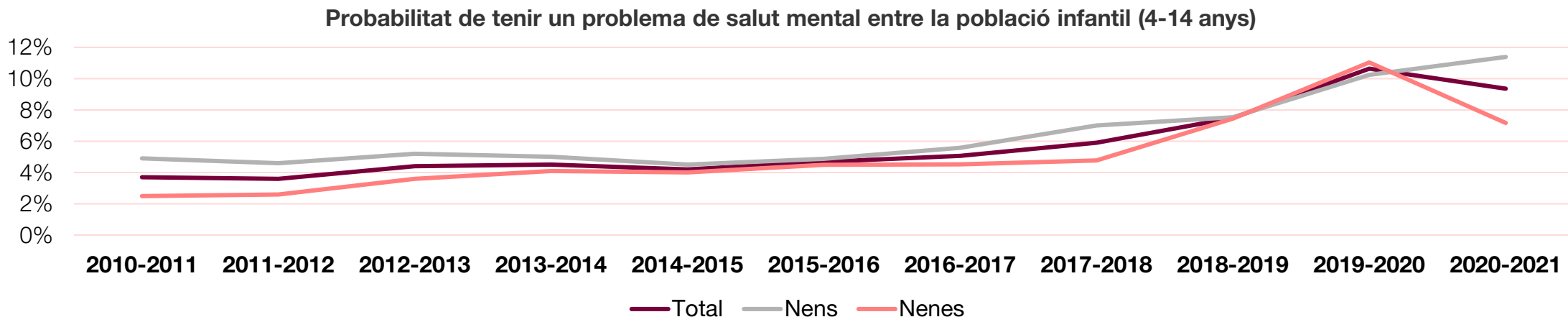
- A Espanya entre el **2,5%** i el **3%** de la població adulta té un **trastorn mental greu**, fet que suposa més d'un milió de persones, i gairebé la meitat dels joves espanyols d'entre **15 i 29 anys** (48,9%) considera que ha tingut algun **problema de salut mental**.
- El **6,7%** de la població espanyola està afectada per l'**ansietat**, exactament la mateixa xifra de persones amb **depressió**.
- El **88%** de les tasques d'atenció i suport les realitzen persones cuidadores informals (família, amics, etc.)
- **8** de cada **10** persones amb problemes de salut mental **no tenen feina** (**83,1%**).

Dades sobre la salut mental a Catalunya

Malauradament a Catalunya les dades de salut mental també són poc positives. Aproximadament 1 de cada 4 persones (de més de 14 anys) té malestar emocional i gairebé 1 de cada 10 té diagnosticada una depressió moderada o greu.

A més, la població infantil cada cop està patint més problemes relacionats amb la salut mental:

- A Catalunya, més del **9%** de la població infantil (de 4 a 14 anys) té probabilitats de patir un problema de salut mental. D'aquesta població amb risc de patir problemes de salut mental, hi ha més **nens (11,4%)** que **nenes (7,2%)**.
- Repassant les dades de l'última dècada, cal destacar que la probabilitat de patir un problema de salut mental en el total de nenes i nens ha anat creixent progressivament des del 2011. Aquest creixement s'ha accentuat als últims 3 anys passant de menys del **6%** l'any 2018 a percentatges propers al **10%** el 2021.
- Comparant les diferents regions sanitàries, les Terres de l'Ebre (**23,5%**) i la Barcelona Metropolitana Sud (**18,1%**) tenen percentatges molts superiors a la resta.

Font: L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya 2021 (principals resultats de l'ESCA)

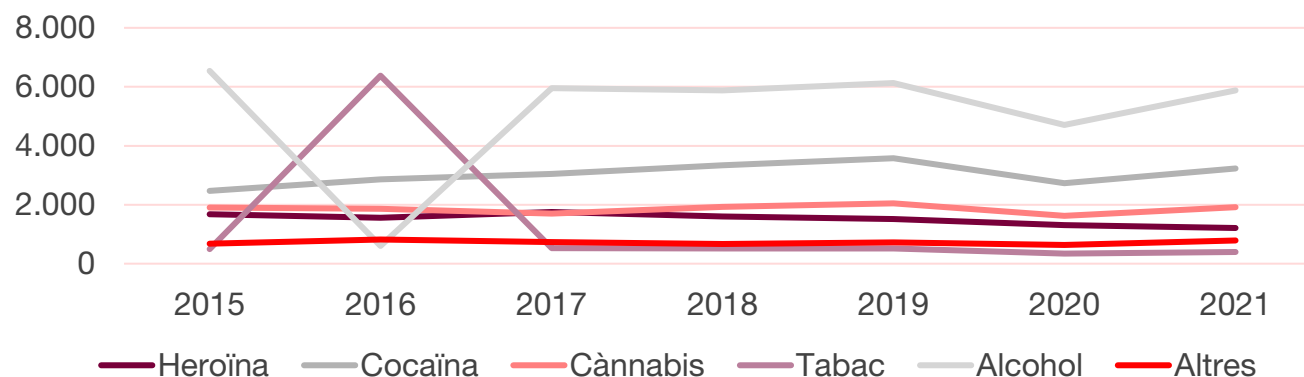
La situació de les addiccions a Catalunya

- A Catalunya l'alcohol és la droga més freqüent d'inici de tractament en un Centre d'Atenció i Seguiment a les Drogodependències (CAS) als darrers anys. La cocaïna és també una substància per la qual s'inicien molts tractaments per addiccions.
- Durant l'últim any 2021 han augmentat els inicis de tractaments de totes les drogues, a excepció de l'heroïna, que ha patit un lleuger decreixement. La suma de totes ha augmentat en més de 2 mil inicis de tractaments a Catalunya de l'any 2020 al 2021. La substància que més ha crescut en nombre d'inicis de tractaments ha sigut la cocaïna.
- Els serveis d'atenció a les drogodependències són els tipus de servei que tenen més proporció de pacients de baix nivell socioeconòmic. Alguns dels centres amb major percentatge de pacients crònics de salut mental són el CAS CECAS, el de la Mina i el de les Corts.

Centres amb menor i major percentatge de pacients crònics de salut mental (2017)

CAS de Sant Cugat del Vallès	19,0
CAS de Balaguer	19,0
CAS de la Garrotxa	26,7
CAS de Lleida	26,8
CAS de Blanes	31,8
CAS de Tàrraga	57,7
CAS de Mollerussa	58,3
CAS de la Mina	60,5
CAS de les Corts	64,0
CECAS	65,3

Inicis de tractaments per consum de drogues a Catalunya (2015-2021)

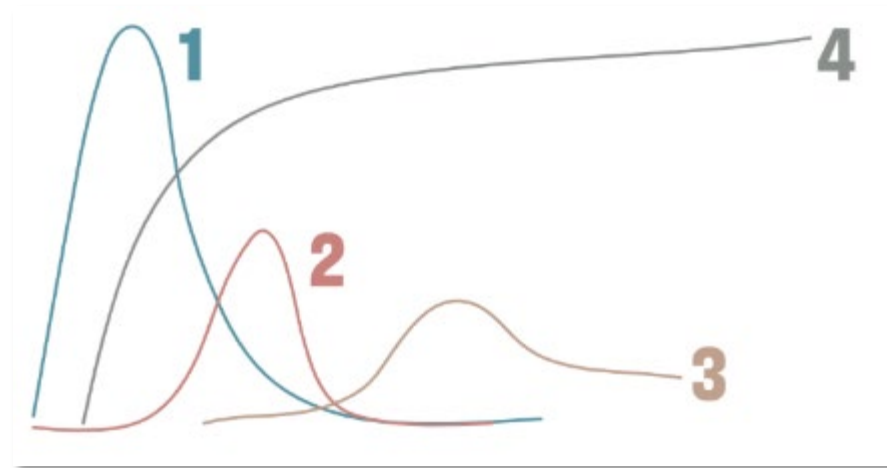

Nota: Altres: Inclosos opiacis diferents de l'heroïna, estimulants diferents de la cocaïna, hipnòtics i sedants, al·lucinògens, inhalables i altres substàncies psicoactives.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT) i Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS)

L'impacte de la pandèmia a la salut mental de la població catalana

- 1** L'efecte de l'impacte del confinament i de les conseqüències directes de la COVID-19 sobre la Salut Mental.
- 2** Efectes per la desvinculació de la xarxa de salut mental i el retard en el diagnòstic.
- 3** Efectes per la limitació dels processos de recuperació de trastorn mentals greus.
- 4** Efectes indirectes de la pandèmia per les conseqüències de l'empitjorament de la situació econòmica.

127,32% Augment de les consultes per trastorns d'ansietat.

74,41% Increment de les consultes sobre suïcidi i conductes autolesives.

25% Increment de primeres visites per trastorns d'ansietat i per trastorns de comportament alimentari.

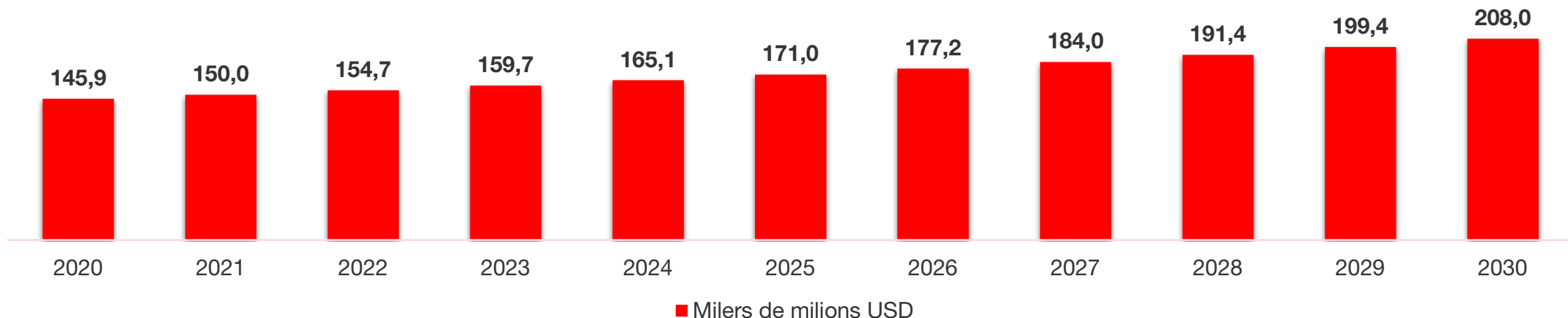
2,26% Reducció de les consultes sobre alcohol i drogues.

27% Increment de les temptatives de suïcidi i conductes autolesives en menors de 18 anys el 2020 en comparació amb el 2019.

El mercat de la rehabilitació del comportament (I)

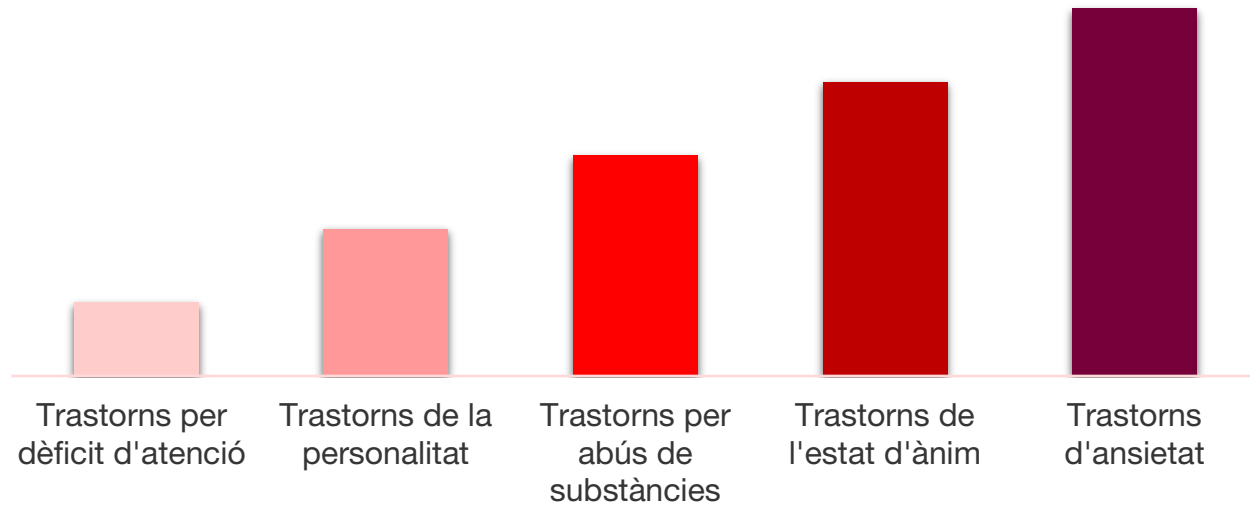
- El **mercat mundial** de la rehabilitació del comportament es va quantificar l'any 2020 en **145,9** mil milions de dòlars nord-americans (USD). Aquest any 2022 es preveu que **s'incrementi** fins als **154,67** mil milions d'USD.
- Aquest mercat creix de forma sostinguda i es preveu que experimenti una taxa de creixement anual composta (CAGR) del **3,7%** de l'any 2021 al 2030.
- El segment d'ansietat és el tipus de trastorn amb **major representació d'ingressos el 2020** i s'espera que la disponibilitat d'antidepressius i els avenços en el camp del tractament de l'ansietat a causa de la constant recerca i desenvolupament fomentin el creixement d'aquest segment.

Mida del mercat de la rehabilitació conductual, 2020 a 2030

El mercat de la rehabilitació del comportament (II)

Quota de mercat de la rehabilitació conductual, per trastorn (2020) %

Notícies rellevants sobre la salut mental

SALUT BARCELONA - 21 juny 2022 2.00 h

☆ 📧 📱 🐦 📧 📧 📧

Més de 13.000 catalans inicien tractaments per addiccions

- Amb l'alcohol al capdavant, el servei torna a nivells pre pandèmics
- El perfil base és el d'un home d'entre 31 i 50 anys

Font: [El Punt Avui](#) 21/06/2021

La Fundació finança 81 equips de recerca en salut mental gràcies a La Marató del 2021

La Marató 2021 permet impulsar 36 projectes de recerca en salut mental liderats per 81 equips d'investigadors, que han recollit avui els guardons en un acte a TV3. Dels projectes finançats, vuit són unitaris i vint-i-vuit són coordinats entre dos o més centres de recerca. Núria Solé i Roger Escapa han conduït aquest acte transcendent per a la Fundació i per a la ciutadania, que representa l'inici de la marató dels investigadors i investigadores en salut mental.

04/11/2022 - 17.38

Font: [CCMA](#) 4/11/2022

Cataluña

QUADERN

ADICCIÓN AL JUEGO >

Un 12,4% de chicos de entre 13 y 19 años de Barcelona ha apostado alguna vez

El Ayuntamiento advierte de que un 6% tiene riesgo de jugar patológicamente

Font: [EL PAÍS](#) 11/11/2021

El 061 recibe en dos meses y medio 2.336 consultas relacionadas con salud mental y conductas suicidas en Cataluña

PURI CARD / NOTICIA / 21.09.2022 - 14:06H

Font: [20MINUTOS](#) 21/09/2022

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

1. Definició i dades sobre la salut mental
2. **Definició i dades sobre l'autonomia personal**
3. L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal
4. La salut mental i l'autonomia personal vinculades amb els ODS
5. Benchmarking d'iniciatives

Definició de l'autonomia personal

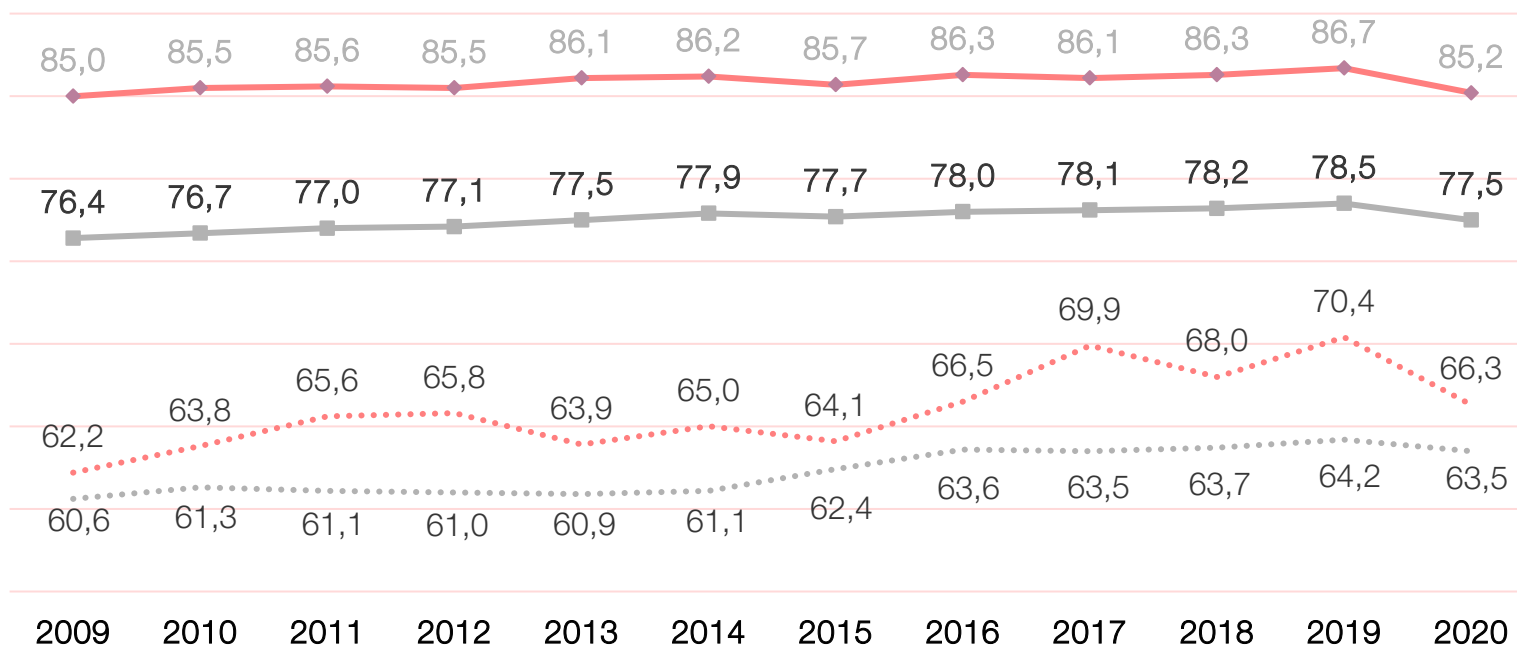
L'autonomia personal és la **capacitat** de **controlar**, **afrontar i prendre**, per iniciativa pròpia, **decisiones** personals sobre com viure d'acord amb les normes i preferències pròpies, així com de desenvolupar les activitats bàsiques de la vida diària.

Per això, el veritable repte és mantenir l'autonomia i la independència a mesura que envellim i hem de fer tot el que estigui al nostre abast per viure el **més temps possible** en les **millors condicions**.

L'esperança de vida i la qualitat de vida a la Unió Europea

- **L'esperança de vida** al néixer és un indicador que estima el **nombre mitjà d'anys** que una persona pot esperar **viure**. És un dels indicadors demogràfics més utilitzats arreu del món. De totes maneres, existeixen altres indicadors per a mesurar diversos factors rellevants com la qualitat de vida de les persones.
- Un d'aquests indicadors alternatius és l'esperança de vida en bona salut, que es defineix com la mitjana de nombre d'anys esperats que viu una persona gaudint de bona salut (en absència de limitacions funcionals o discapacitat).

Esperances de vida a la Unió Europea

A la **Unió Europea**, l'esperança de vida de les **dones (85,2)** és força **superior** a la dels **homes (77,5)** i la tendència ha anat a l'alça durant l'última dècada, exceptuant al 2020 per la pandèmia. L'esperança de vida en bona salut també és lleugerament superior entre les **dones (66,3)** que entre els **homes (63,5)**.

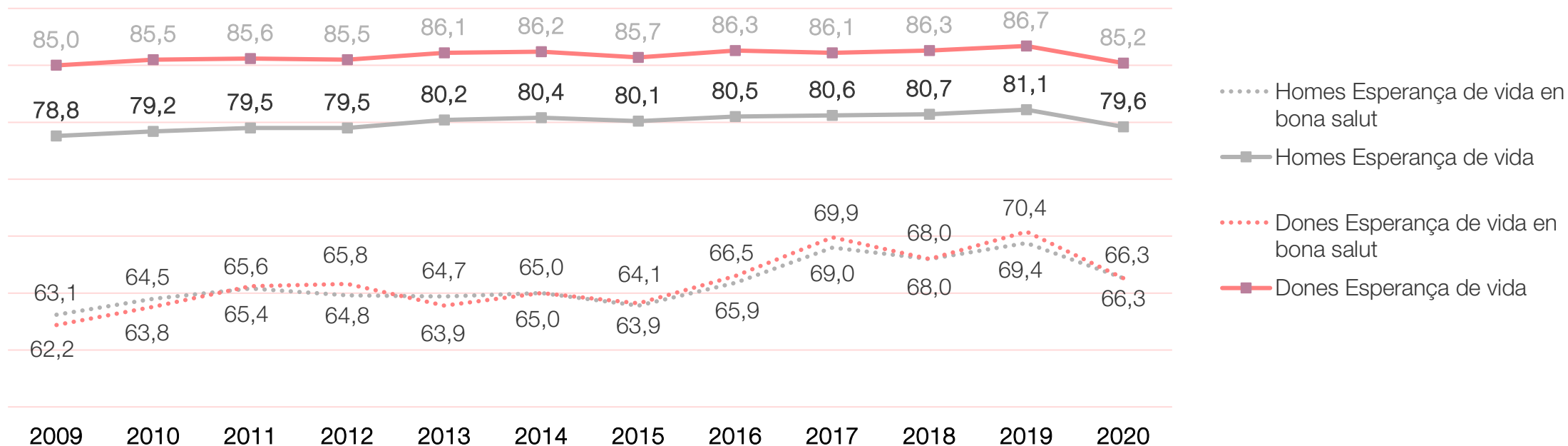
- Homes Esperança de vida en bona salut
- Homes Esperança de vida
- Dones Esperança de vida en bona salut
- ◆— Dones Esperança de vida

Font: Enquesta europea d'ingressos i condicions de vida (EU-SILC). Eurostat.

L'esperança de vida i la qualitat de vida a Espanya

- A nivell estatal, l'esperança de vida de les dones és igual que l'europea (**85,2**) però la dels homes és notablement superior (**79,6**). L'evolució de l'esperança de vida en bona salut ha set similar entre sexes, **66,3** anys per ambdós al **2020**.

Esperances de vida a Espanya

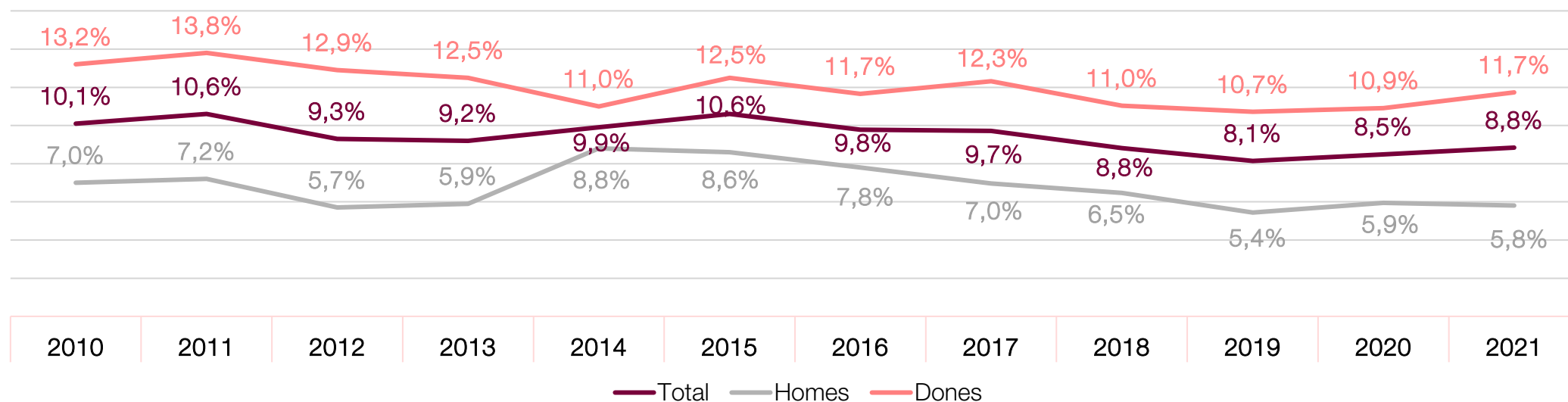

Font: Enquesta europea d'ingressos i condicions de vida (EU-SILC). Eurostat.

Dades sobre l'autonomia personal a Catalunya

- La manca d'autonomia personal està estretament relacionada amb diferents factors com l'edat o el sexe.
- A Catalunya, només un **2,7%** de les persones de **15 a 44** anys té manca d'autonomia personal. En canvi, el **38,5%** de les persones de **75** anys i més troben dificultats per a dur a terme activitats de la vida diària per problemes de salut.
- A més, les **dones (11,7%)** experimenten major manca d'autonomia personal que els **homes (5,8%)**. Cal dir que aquesta manca és extremadament superior entre persones sense estudis o estudis primaris (**24,5%**) que en persones amb estudis universitaris (**3,5%**).

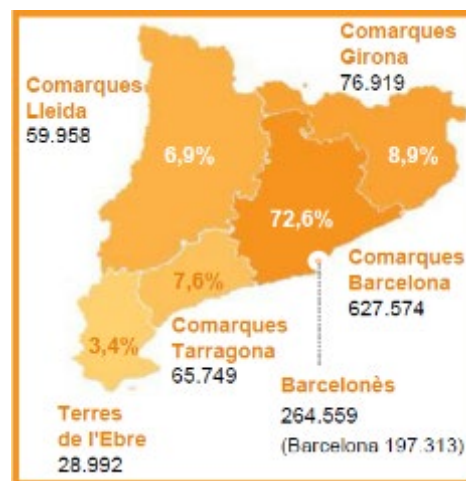
Percentatge de la població catalana amb manca d'autonomia personal (dependència)

Font: Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya (2021): Resum executiu dels principals resultats de l'ESCA del 2021

L'augment de les sol·licituds de grau de dependència a Catalunya (Llei 39/2006)

- Les sol·licituds de grau de dependència creixen considerablement durant els últims anys, a excepció de l'any 2020 degut a la pandèmia.
- El 54,6% de les persones sol·licitants té més de 80 anys.
- La major part de les sol·licituds que s'han generat des de 2017 són a diferents comarques de Barcelona, específicament al Barcelonès, seguits del Vallès Occidental i Baix Llobregat.
- Actualment es disposen d'un total de 215.190 prestacions i serveis per a persones amb dependència.

SERVEIS	123.545
Centre de dia GG	4.818
Residència GG	27.399
Sociosanitari	559
Atenció diürna per a persones amb discapacitat	7.093
Llar residència per a persones amb discapacitat	3.071
Residència per a persones amb discapacitat	3.990
Assistent Personal	85
Llar amb suport per a persones amb malaltia mental	240
Llar residència per a persones amb malaltia mental	1.059
Llarga estada salut mental	971
Servei d'atenció domiciliària	31.922
Teleassistència	22.995
Vinculada a centre de dia	1.248
Vinculada a residència	8.482
PRESTACIONS	91.645
Cuidador no professional	91.645

La cronicitat a Catalunya

Una **malaltia crònica** es defineix com aquella que és de **llarga durada**, generalment de **progressió lenta**, que requereix atenció mèdica continuada i normalment provoca la limitació d'activitats bàsiques del dia a dia. És el **resultat** d'una **combinació de factors genètics, fisiològics, ambientals** i de **comportament**, i sol associar-se a col·lectius d'edat avançada.

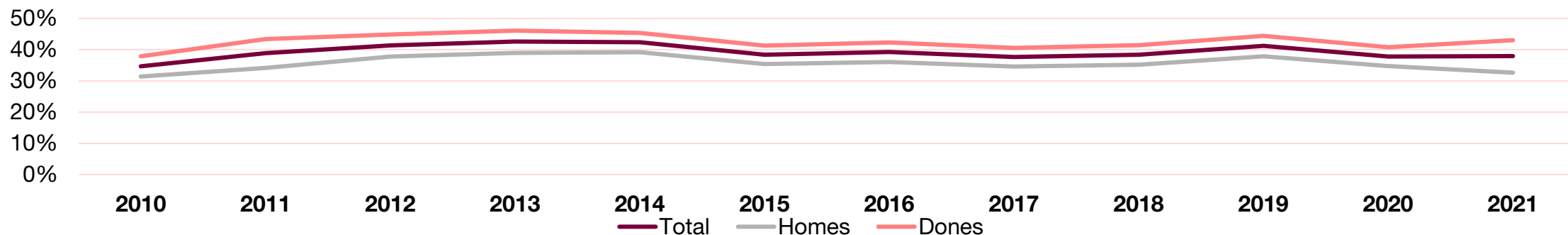
Algunes de les **malalties cròniques** més freqüents són les malalties cardiovasculars, els càncers, les malalties respiratòries cròniques i la diabetis. Malauradament, segons dades de l'**OMS**, aquests tipus de malalties són la causa de la mort de **41 milions** de persones cada any, que equival al **74%** de totes les morts mundialment.

A Catalunya gairebé el **38%** de la població de **15 anys** i més té un problema de **salut de llarga durada**, amb una incidència molt major entre les dones (**43%**) que entre els homes (**32,6%**).

Tenint en compte les dades d'evolució de l'última dècada es va experimentar un màxim en el percentatge de població amb problemes de salut crònics l'any 2013 i aquest percentatge ha anat estabilitzant-se amb petits decreixements fins al 2021. En aquest any es mostra una tendència a l'alça entre les dones i a la baixa entre els homes.

Cal destacar que la prevalença augmenta notablement en funció que augmenta el grup d'edat. **A partir dels 65 anys**, el percentatge de població amb problemes de salut crònics s'apropa al **70%**.

Evolució del percentatge de població catalana amb problemes de salut crònics

Font: Organització Mundial de la Salut, ESCA (2021) i Departament de Salut

Fem avui l'**empresa** del demà

Notícies rellevants sobre l'autonomia personal

Support a la tercera edat

La Diputació de Barcelona destina 39 milions a millorar l'autonomia de la gent gran

- L'ens invertirà 15,5 milions d'euros per digitalitzar el servei de teleassistència
- Entre els projectes destaca 'Tot en un sensor', que monitoritza temperatura, situacions de risc i canvis de comportament

Font: [El Periódico](#), 29/11/2022

LA SOLEDAD NO DESEADA

La mitad de ancianos con teleasistencia llaman para hablar "un ratito"

- La Diputación de Barcelona presenta un plan de digitalización para mejorar la vida de los mayores
- Ocho de cada 10 ancianos quieren envejecer en casa: soluciones tecnológicas sencillas para hacerlo

Font: [La Vanguardia](#) 29/11/2022

Las ayudas para la atención a personas con dependencia subirán un 21,4% en 2023

B. SARRIÀ/ NOTICIA / 07.10.2022 - 12:51H

- El programa Autonomía Personal y Atención a la Dependencia se llevará 3.522 millones de euros.
- Es la partida que más sube de la Seguridad Social, concretamente, el doble que las pensiones.

Font: [20MINUTOS](#) 07/10/2022

L'habitatge social per a gent gran s'incrementarà un 33% el gener del 2024

06/09/2022 - 11:49

Barcelona disposarà d'un total de 1.908 habitatges protegits per a gent gran el gener del 2024. Es tracta d'un increment del 33% respecte dels 1.433 habitatges que funcionen actualment.

Font: [Ajuntament de Barcelona](#) 06/09/2022

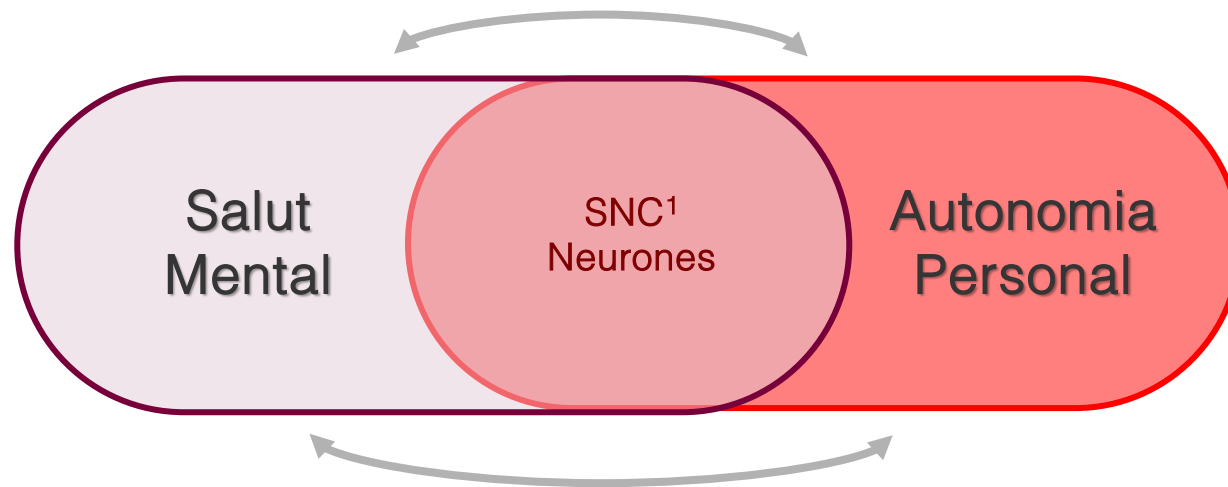
1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

1. Definició i dades sobre la salut mental
2. Definició i dades sobre l'autonomia personal
3. **L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal**
4. La salut mental i l'autonomia personal vinculades amb els ODS
5. Benchmarking d'iniciatives

L'estreta relació entre Salut Mental i Autonomia Personal

- L'ésser humà es compon de **dues parts vitals**: la mental o psíquica, i la física. La salut mental es resumeix com el benestar emocional, psicològic i social d'un individu. D'altra banda, l'autonomia personal està relacionada amb la capacitat física i mental de l'ésser humà de prendre decisions per voluntat pròpia.
- És evident que aquestes dues parts van lligades d'una manera o una altra. Les **malalties mentals** són en gran mesura **conseqüències de fallades neuronals**, que es poden veure reflectides al sistema nerviós central, i que afecten a la capacitat física i mental de les persones per prendre decisions per voluntat pròpia (autonomia personal). També s'ha evidenciat que les persones amb manca d'autonomia personal són més susceptibles de patir problemes de salut mental com ara la depressió o trastorns de l'afectivitat.

Les malalties mentals sovint comporten un empitjorament de l'autonomia personal, en menor o major mesura. Gairebé **9** de cada **10** persones diagnosticades amb malaltia mental també tenen oficialment reconegut algun grau de dependència.

Nota: (1)SNC: Sistema Nerviós Central

Font: ACCIÓ

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

1. Definició i dades sobre la salut mental
2. Definició i dades sobre l'autonomia personal
3. L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal
4. La salut mental i l'autonomia personal vinculades amb els ODS
5. Benchmarking d'iniciatives

La salut mental i l'autonomia personal vinculades directament amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible

Tant la **salut mental** com l'**autonomia personal** es connecten directament amb alguns dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** impulsats per les Nacions Unides. Cal dir que aquest sector no es relaciona únicament amb el ODS3 'Salut i Benestar' sinó que també es pot donar una relació amb altres objectius més vinculats a la cohesió i la **igualtat social**, a l'**educació**, a l'**economia** i a la **sostenibilitat de les ciutats**.

En concret, aquest sector hauria de permetre treballar de manera directa els següents objectius:

1. L'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

1. Definició i dades sobre la salut mental
2. Definició i dades sobre l'autonomia personal
3. L'estreta relació entre la salut mental i l'autonomia personal
4. La salut mental i l'autonomia personal vinculades amb els ODS
5. **Benchmarking d'iniciatives**

Benchmarking de clústers internacionals relacionats amb la salut mental i l'autonomia personal

ASEBIO

És una associació espanyola d'organitzacions que treballen en torn a l'àmbit de la biotecnologia. Tenen un grup de treball sobre Teràpies Avançades, clau per a àrees com les malalties neuro-degeneratives (com l'Alzheimer), malalties cardíaco-vasculars (com l'ictus) o malalties d'alta prevalença (com la incontinència).

<https://www.asebio.com/>

Danish Life Science Cluster

El clúster danès de les ciències de la vida és una agrupació empresarial a Dinamarca que té com a objectiu impulsar la innovació i crear xarxes entre l'ecosistema empresarial i altres agents dins de les ciències de la vida i la tecnologia del benestar. Destaca la seva participació en projectes europeus per a la millora de la salut mental i física dels ciutadans.

<https://www.danishlifesciencecluster.dk/>

Clúster Senior

El clúster va néixer gràcies a l'impuls de la Cambra de Comerç i Indústria d'Artois al nord de França. Es centra en el repte de l'envelliment i de la dependència des de la perspectiva de l'allotjament i la rehabilitació de l'habitatge i dels serveis que permeten l'atenció a domicili.

<https://cluster-senior.fr/>

MAD e-Health

Impulsat per l'Ajuntament de Madrid, el clúster neix amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida, especialment de les persones grans, a través del *digital health*. El clúster també busca millorar la qualitat assistencial, abaratir costos i alleujar la pressió sobre la xarxa hospitalària i assistencial.

<https://madridehealth.com/>

ClústerSIVI

El clúster Soluciones Innovadoras per a la Vida Independent (Sivi), amb seu a Castella i Lleó, agrupa un important nombre d'organitzacions amb experiència en el disseny, desenvolupament i aplicació de solucions tecnològiques innovadores en els camps de l'envelliment actiu i saludable, la salut mental i la vida independent. A més, organitzen la fira internacional FITECU.

<https://www.clustersivi.org/>

Silver Valley

Silver Valley és un clúster de la regió de l'Illa de França sobre economia silver, un sector transversal que satisfà les necessitats i usos de les persones grans i els que les envolten. Té l'objectiu d'accelerar el desenvolupament i la comercialització de solucions innovadores per promoure un millor envelliment i generar creixement i llocs de treball.

<https://silvervalley.fr/>

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

1. Definició del sector a Catalunya i cadena de valor
2. Dades clau i quantificació del sector
3. Ecosistema i mapa d'agents
4. Atracció d'inversió

Definició del sector a Catalunya i cadena de valor

- El sector de la salut mental i l'autonomia personal es pot definir com la combinació de 4 subsectors principals. Cada un d'ells inclou diferents categories de productes i serveis tal i com es mostra a continuació:

Indústria farmacèutica i complementària

Desenvolupament de fàrmacs inclosos a l'àrea terapèutica del Sistema Nerviós Central (SNC)

Nutrició i alimentació funcional/personalitzada per a la millora de la qualitat de vida

Digital Health

Plataformes i serveis de tele-health

Plataformes i aplicacions digitals enfocats a millorar l'estat de salut mental, a superar fòbies i/o a millorar l'autonomia personal

Tecnologia mèdica

Productes i dispositius de Med-tech

Ajudes tècniques, ortopèdia i productes d'oftalmologia i otorrinolaringologia

Tractaments i tecnologies aplicades a les neurociències

Proveïdors de serveis

Serveis i tractaments d'Atenció a la Salut Mental

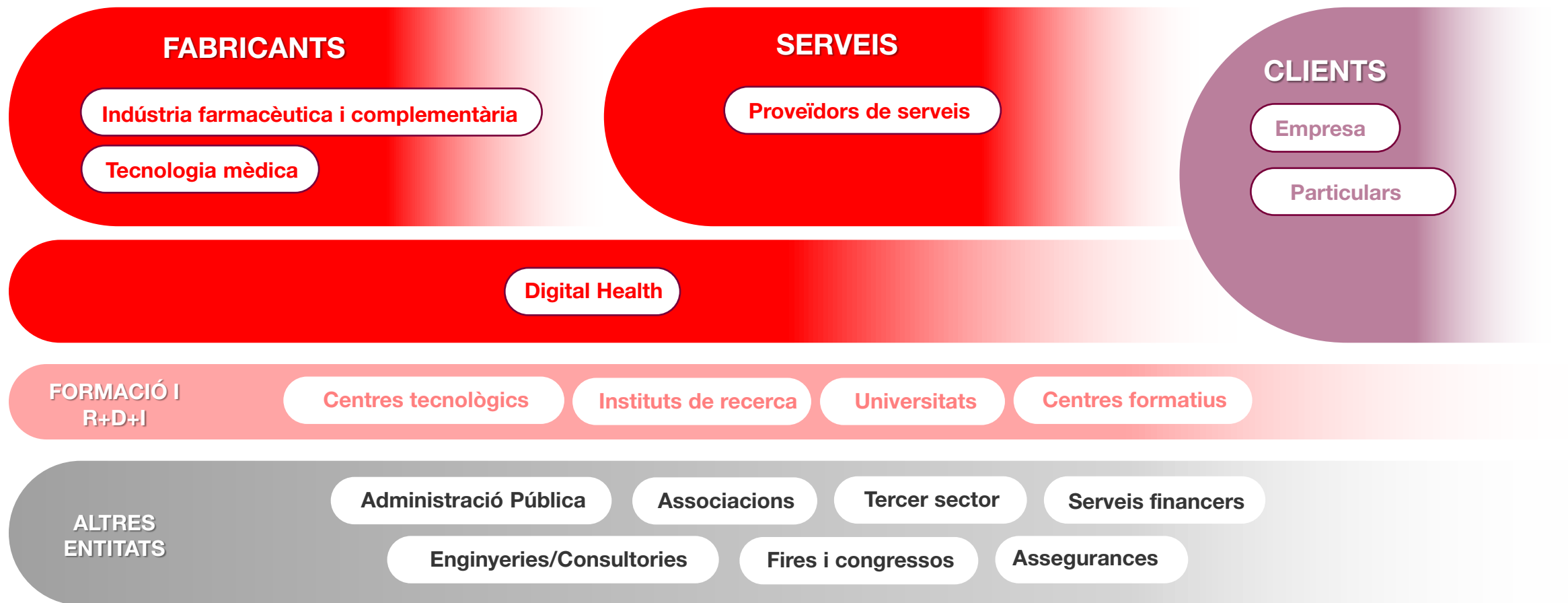

Serveis i tractaments d'Atenció a Domicili (SAD)

Serveis i tractaments socio-assistencials i sanitaris

La cadena de valor de la salut mental i l'autonomia personal

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

1. Definició del sector a Catalunya i cadena de valor
2. Dades clau i quantificació del sector
3. Ecosistema i mapa d'agents
4. Atracció d'inversió

Dades clau de les empreses que ofereixen productes i serveis en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (I)

772 empreses

9.244 M€ de facturació

62.104 treballadors

Tipologia d'empreses

- El **82%** de les empreses són **pimes**.
- La meitat de les empreses es van constituir entre el **2000** i el **2020**, mentre la resta es van constituir abans del segle **XXI**.
- El segment de **Proveïdors de serveis** aglutina més de dos terços de les empreses (**68%**).

Facturació

- El sector representa el **3,79%** del total del PIB¹ català.
- El segment amb major percentatge de facturació el genera el de la **Indústria farmacèutica i complementària** amb gairebé la meitat del total de la facturació (**48%**).

Persones ocupades

- En termes d'ocupació, les **empreses proveïdores de serveis** també concentren la major part dels treballadors del sector (**70%**).

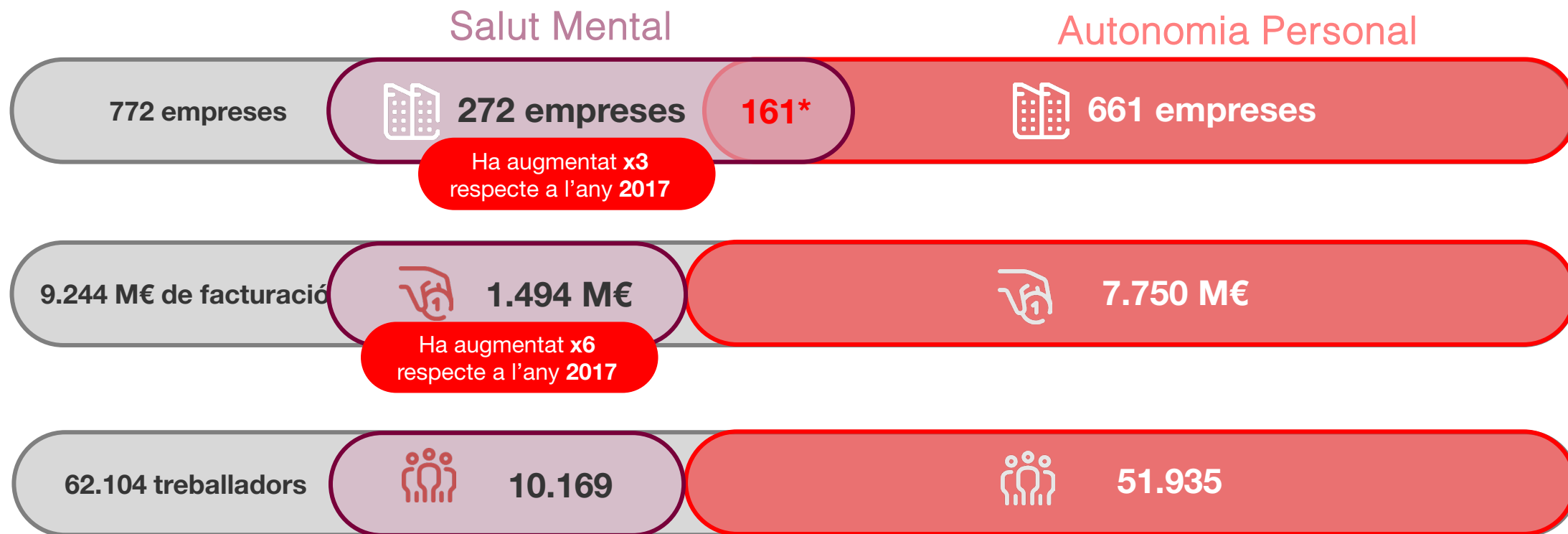
Distribució territorial

- La ciutat de Barcelona concentra **287 empreses (37%)** del sector de la salut mental i l'autonomia personal.
- **79%** de les empreses del sector es troben a la província de Barcelona, a Girona el **6%**, a Lleida el **5%** i a Tarragona el **4%**.

Nota: PIB calculat tenint en compte els preus corrents corresponent a l'annualitat 2021 de l'IDESCAT.
Font: ACCIÓ en partir de bases de dades existents, informació d'entrevistes, codis d'activitat CCAE relacionats segons la informació disponible a SABI (empreses amb facturació superior a 1 milió d'euros) i altres fonts d'informació secundàries.

Dades clau de les empreses que ofereixen productes i serveis en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (II)

Nota*: Les empreses situades en la intersecció dels dos subsectors tenen part del seu negoci tant en l'àmbit de la salut mental com en el de l'autonomia personal, per tant, es comptabilitzen igualment en cadascun dels àmbits.

Font: ACCIÓ en partir de bases de dades existents, informació d'entrevistes, codis d'activitat CCAE relacionats segons la informació disponible a SABI (empreses amb facturació superior a 1 milió d'euros) i altres fonts d'informació secundàries.

Quantificació dels diferents segments inclosos al sector de la salut mental i l'autonomia personal

FABRICANTS

Indústria farmacèutica i complementària

119 empreses
(15%)

4.457 M de €
(48%)

10.528 treb.
(17%)

Tecnologia mèdica

85 empreses
(11%)

730 M de €
(8%)

3.098 treb.
(5%)

Digital Health

45 empreses
(6%)

2.236 M de €
(24%)

4.834 treballadors
(8%)

SERVEIS

Proveïdors de serveis

523 empreses
(68%)

1.820 M de €
(20%)

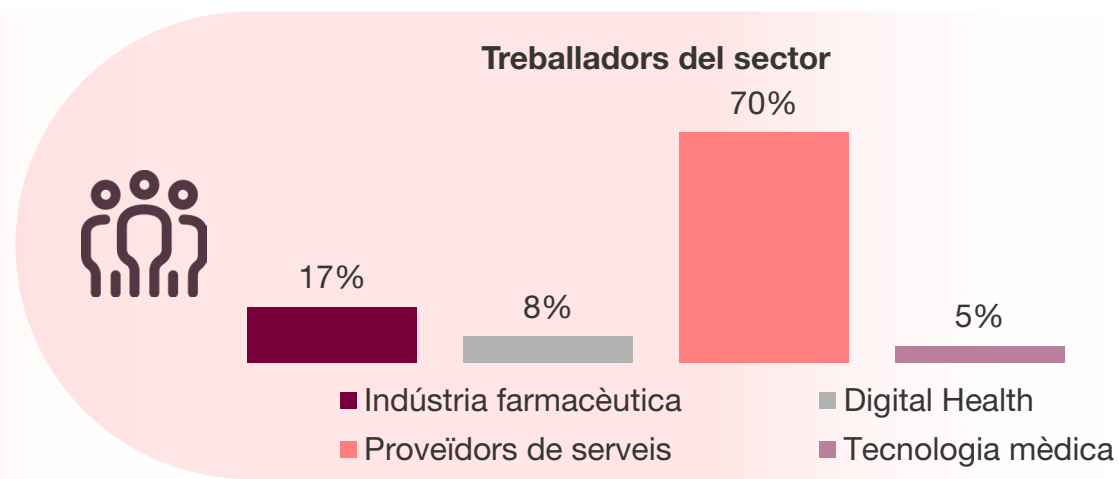
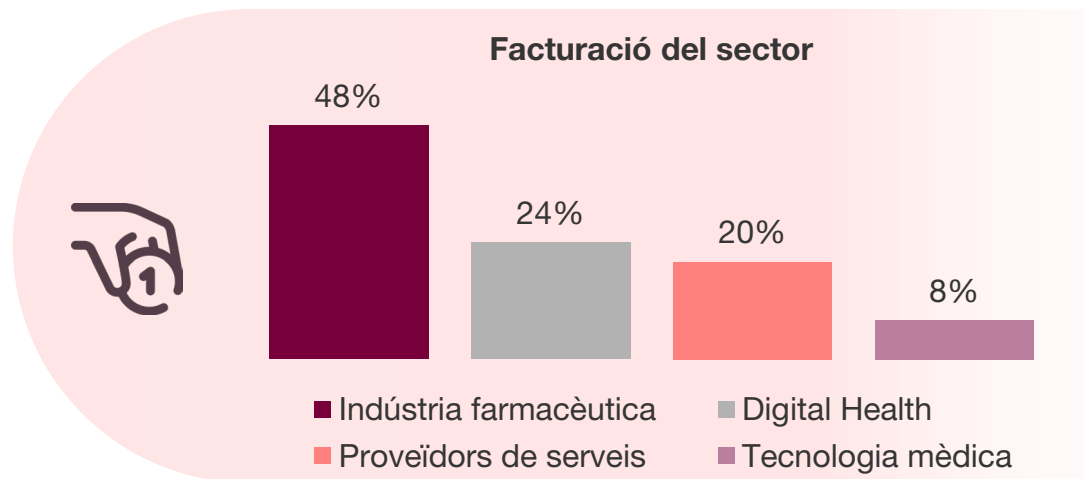
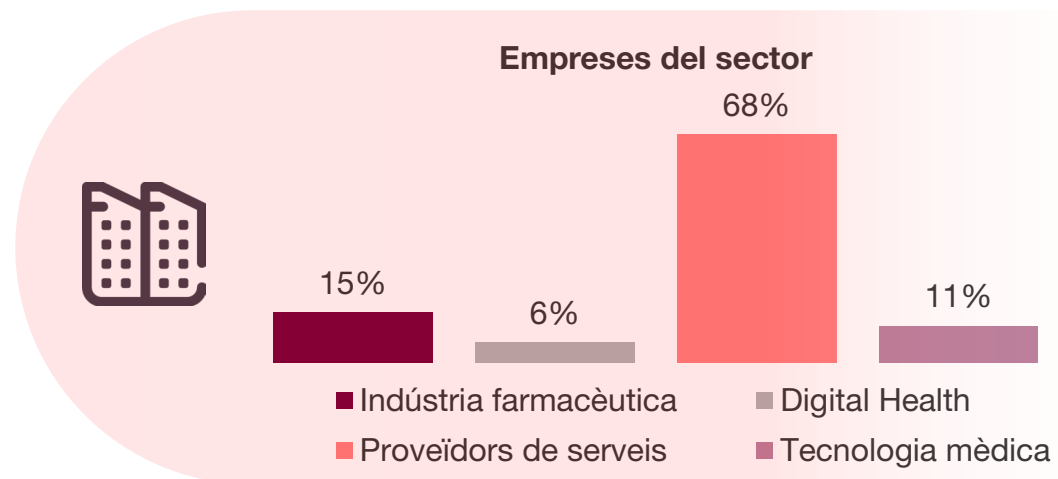

43.644 treballadors
(70%)

Nota: L'extracció de dades base es realitza en funció dels següents codis d'activitat CCAE: 86 - Activitats sanitàries, 87 - Assistència en establiments residencials, 88 - Activitats de serveis socials sense allotjament, 2110 - Fabricació de productes farmacèutics de base, 2120 - Fabricació d'especialitats farmacèutiques, 2660 - Fabricació d'equips de radiació, electromèdics i electroterapèutics, 3250 - Fabricació d'instruments i subministraments mèdics i odontològics, 4646 - Comerç a l'engròs de productes - Activitats de programació informàtica

Font: ACCIÓ a partir de bases de dades existents, informació d'entrevistes, codis d'activitat CCAE relacionats segons la informació disponible a SABI (empreses amb facturació superior a 1 milió d'euros) i altres fonts d'informació secundàries.

Quantificació dels diferents àmbits del sector i caracterització dels diferents segments

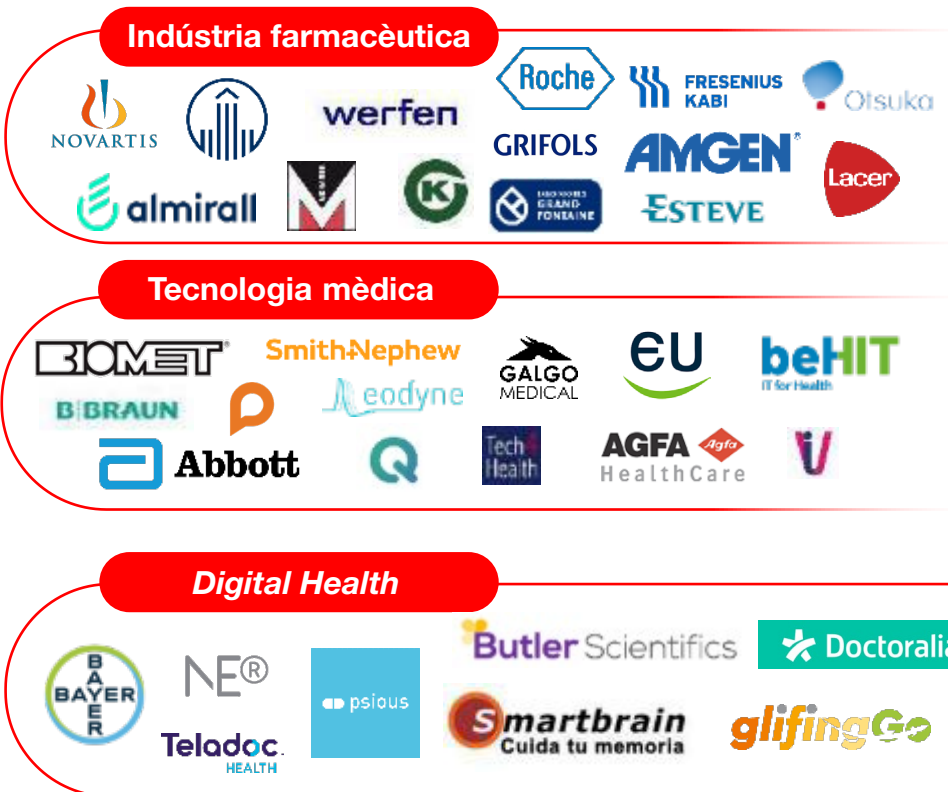
2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

1. Definició del sector a Catalunya i cadena de valor
2. Dades clau i quantificació del sector
3. **Ecosistema i mapa d'agents**
4. Atracció d'inversió

Empreses incloses en el sector de la salut mental i l'autonomia personal

FABRICANTS

SERVEIS

Nota: Representació parcial no exhaustiva d'empreses amb alts nivells de facturació per cadascun dels segments

Font: ACCIÓ

Empreses rellevants del sector (en termes de facturació)

Indústria farmacèutica

Novartis

Novartis és una empresa referent en avenços de ciència de la salut, especialment en el desenvolupament de fàrmacs. Treballen intensament l'àrea terapèutica de les neurociències.

Almirall

Almirall és una empresa farmacèutica centrada a la cura de la pell, com la psoriasis, que s'associa a greus problemes de salut mental. També part del negoci s'enfoca a l'Esclerosi Múltiple.

Boehringer Ingelheim

Empresa enfocada principalment en R+D de nous fàrmacs. Tot i així, actualment tenen una estratègia per focalitzar-se pels problemes del Sistema Nerviós Central.

Tecnologia mèdica

B BRAUN

Comercialitzen diversos productes de tecnologia mèdica específics per a la neurocirurgia. Entén que aquest tipus de cirurgia és la que necessita més precisió i concentració.

Smith&Nephew

Desenvolupen solucions per a millorar l'autonomia personal física. Són experts en tecnologia mèdica per a fractures de maluc, clau intramedul·lars, plaques, cargols i fixadors.

Zimmer Biomet

Dissenyen i comercialitzen tecnologia mèdica de la salut musculoesquelètica per millorar l'autonomia de la persona. Són especialistes en qualsevol tipus de pròtesis.

Nota: Descripció realitzada a partir de les pàgines web de les empreses

Font: ACCIÓ

Empreses rellevants del sector (en termes de facturació)

Proveïdors de serveis

SEM

És el sistema d'emergències de Catalunya. Disposen d'un model d'atenció emocional amb psicòlegs propis distribuïts per tot el territori de Catalunya.

Badalona Serveis Assistencials

Organització referent en la prestació innovadora de serveis integrats de salut i socials a l'entorn del Barcelonès Nord i el Baix Maresme.

Hestia Alliance

Promouen els drets i la protecció de les persones amb malaltia mental. Per això, els seus tres verticals principals són: atenció sociosanitària, atenció en salut mental i atenció en centres residencials assistits.

Digital Health

BAYER

BAYER compta amb una divisió específica per potenciar i accelerar solucions de *digital health*, específicament de salut mental.

Teladoc

Ofereixen una plataforma tecnològica integral d'assistència mèdica virtual on s'inclou un mòdul específic de salut mental.

Neuroelectrics

Han fabricat i desenvolupat un tractament de trastorns cerebrals amb neuro-modulació personalitzada.

Nota: Descripció realitzada a partir de les pàgines web de les empreses

Font: ACCIÓ

Startups relacionades amb l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

FABRICANTS

Indústria farmacèutica i complementària

accuretherapeutics

Tecnologia mèdica

Digital Health

SERVEIS

Proveïdors de serveis

Nota: Representació parcial no exhaustiva

Font: ACCIÓ a partir de diferents fonts com bases de dades (Barcelona & Catalonia Startup Hub), notícies, fires i altres fonts d'informació secundàries.

Startups rellevants del sector relacionades amb l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (I)

Koa Health ofereix solucions a empreses, professionals sanitaris i asseguradores i suport personalitzat en la salut mental a través d'una plataforma digital. El seu model de treball funciona de manera esglaonada: una primera opció sense supervisió mèdica, una altra opció amb l'ajuda d'un *coach* i, finalment, amb supervisió mèdica.

Amelia és una eina per a especialistes de la salut mental que desenvolupen unes ulleres de realitat virtual, amb més de 110 espais virtuals, que ajuden a superar fòbies o pors. Ajuda els professionals que tracten una varietat de trastorns per adaptar i aplicar múltiples tècniques.

Evoterapia és una xarxa de professionals fisioterapeutes, psicòlegs i *coaches*, entre d'altres, que a través de teràpies ajuden a combatre malalties mentals. Les àrees que aborden són: la depressió, la millora d'autoestima, ansietat, bloquejos, processos de dol, addiccions.

Treballen per trobar nous medicaments que promoguin la neuroprotecció i la neuroreparació que puguin corregir problemes neuronals que es vegin afectades per disfuncions, per així impedir-ne la degeneració i la mort. Actualment tracten quatre àrees de malalties: neuritis òptica, esclerosi múltiple, malaltia de Parkinson i epilèpsia.

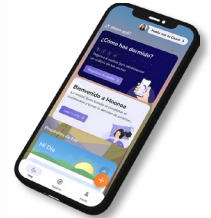
Startups rellevants del sector relacionades amb l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (II)

És una cooperativa de cures que ofereix diferents serveis d'atenció a domicili a la ciutat de Barcelona. Diverses emprenedores del sector de les cures es van ajuntar per tal de crear aquest projecte amb l'objectiu de potenciar la independència i la dignitat de les persones amb necessitats de cures. Reben el suport de Barcelona Activa com a incubadora i actualment hi col·laboren 12 professionals.

Moonoa ofereix una aplicació que ajuda a agafar el son i tenir més descans i millor. Et permet fer un estudi del somni i un enfocament conductual per crear una rutina personalitzada a través de psicologia, relaxació, alimentació, exercicis, entre d'altres. A més, dona accés a psicòlegs i a més de 1.000 continguts diferents per tal de millorar la qualitat de vida dels seus usuaris.

Time Is Brain (TIB) és un dispositiu mèdic que registra i analitza automàticament l'activitat elèctrica neuronal. D'aquesta manera es pot obtenir una manera més controlada tant dels efectes secundaris com de les conseqüències d'un ictus. A més també es pot utilitzar per a una detecció primerenca d'un atac.

Dana és una app per a millorar la salut mental i benestar integral en tot el procés d'embaràs. L'objectiu de Dana és millorar la detecció precoç i el seguiment de les afectacions físiques i mentals que puguin patir les dones durant tot el procés de l'embaràs. Actualment ja tenen acords per a col·laborar amb la Universitat Rovira i Virgili i l'Hospital de Vall d'Hebron.

Mapa de l'ecosistema de la salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

Associacions i fundacions rellevants que treballen la salut mental i l'autonomia personal a Catalunya (I)

Barcelona Health Hub (BHH) és un centre de coneixement format per institucions relacionades amb la salut en tots els seus aspectes, amb la intenció de donar solució a problemes existents al segle XXI. El BHH es focalitza en el sector de la salut, impulsant projectes d'àmbits concrets com ara la salut mental o també de l'economia silver.

CataloniaBio & HealthTech és l'entitat que representa les empreses del sector de la biomedicina i la salut a Catalunya. Actualment agrupen a més de 200 empreses que desenvolupen producte (biofarmacèutic, tecnologies mèdiques i salut digital), empreses de serveis (científics i no científics), inversors, centres de recerca i hospitals.

La fundació Salut Mental Catalunya (SMC) promou la millora de la qualitat de vida de les persones amb problemes de salut mental i dels seus familiars, afavorint la seva autonomia i integració social, i potenciant el seu desenvolupament personal en la comunitat. Algunes de les activitats que porten a terme des de SMC són la implementació de programes que contribueixen a la inclusió i participació en la comunitat, la promoció de les associacions i l'activisme, la formació sobre salut mental a col·lectius especialitzats i a la ciutadania en general, la defensa dels drets de les persones, la inclusió laboral per a persones amb problemes de salut mental i la divulgació d'informació sobre salut mental.

Associacions i fundacions rellevants que treballen la salut mental i l'autonomia personal a Catalunya (II)

El Clúster Salut Mental és una organització sense ànim de lucre que vetlla pel benestar de la societat catalana des del punt de vista de la salut mental, la neurociència i l'envelliment, incloent-hi persones amb dèficits d'autonomia personal. D'aquesta manera, posa en comú empreses de diferents àmbits per impulsar la millora de la competitivitat de les empreses, així com dels seus professionals aconsegueixen mitjançant la innovació, la col·laboració interdisciplinària i la internacionalització.

Els projectes que es van portar a terme al darrer any 2021 van tenir un pressupost total de 2,8M d'euros.

En aquestes projectes han participat al voltant de trenta empreses, de les quals 18 són sòcies del clúster.

AI4HealthyAging

Es desenvolupa un sistema d'IA per al diagnòstic i tractament primerenc de malalties (psíquiques, neurològiques, motores i degeneratives) amb gran prevalença en l'envelliment.

Care & Autonomy Living Lab (CALL)

Estableix un marc de co-creació d'innovacions disruptives amb una visió transversal en salut mental, neurociències i envelliment i en el participen agents de la quàdruple hèlix.

Brain's Metaverse

Es basa en una solució de realitat virtual immersiva (RVI) per a tractament de trastorns que requereixen reproduir situacions amb alt nivell de realisme.

NUTESCOTI

Estudi de l'aplicació de tecnologies immersives en camps d'aplicació com són l'atenció a la gent gran i l'atenció a persones amb COVID persistent.

Congressos i fires destacades

Al congrés internacional Mobile World Congress que té lloc anualment a Barcelona s'organitza el Digital Health & Wellness Summit (DHWS) es presenten i reuneixen els actors més rellevants en transformació digital de la salut a través de solucions d'alt valor afegit que combinen l'ús de tecnologies com la intel·ligència artificial, realitat virtual, dispositius mèdics, wearables, gestió de dades, entre d'altres.

És el principal punt de trobada de la gent gran de Catalunya. És una fira on les persones grans troben solucions a les seves necessitats i inquietuds.

El Health Revolution Congress està organitzat pel Barcelona Health Hub. S'ajunten startups globals del món de les tecnologies i involucrades amb la salut digital.

Centres TECNIO relacionats amb els àmbits de la salut mental i l'autonomia personal (I)

Grup de Bioanàlisi, Farmacologia i Proteòmica (BAPP)

BAPP és un centre de recerca i desenvolupament en diferents àmbits de fàrmacs enfocat a les neurociències, la farmacologia, la química de pèptids i la bioanalítica tant per a humans com a l'àmbit veterinari.

Centre per a la Producció i Validació de Teràpies Avançades (CREATIO)

CREATIO és el Centre per a la Producció i la Validació de Teràpies Avançades de la Facultat de Medicina i Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona. L'objectiu és oferir solucions en teràpies genètiques, cel·lulars i de teixits avançades amb l'objectiu d'augmentar l'eficiència del sistema sanitari i la qualitat de vida de la societat.

Medical Chemistry and Synthesis (MCS)

El grup MCS, que pertany a l'IQAC-CSIC, s'enfoquen en la investigació química, principalment en fotofarmacologia, la immunoteràpia i els mètodes químics per al marcatge de proteïnes natives.

Centre de Recerca en Enginyeria Biomèdica (CREB)

El CREB és un centre de recerca enfocat a l'enginyeria biomèdica i amb l'objectiu de donar suport a les necessitats de recerca, desenvolupament tecnològic, innovació i transferència de coneixement de les empreses, hospitals i institucions vinculades al camp de les tecnologies mèdiques.

Graphics & Imaging Laboratory (GILAB)

GILAB experimenta amb tecnologia de la imatge i la visualització. Han desenvolupat tecnologia digital d'imatge mèdica a través de la creació gràfica, plataformes multimèdia i entorns de formació en línia amb una alta capacitat de transferència tecnològica.

Institut de Robòtica i Informàtica Industrial (IRI)

L'IRI és un dels líders de la investigació en robòtica atès el volum de la seva producció científica i la gran presència en projectes d'R+D a l'àmbit europeu. Les principals línies de recerca són sistemes de robòtica centrats en els humans i tot allò que engloba la seva creació.

Centres TECNIO relacionats amb els àmbits de la salut mental i l'autonomia personal (II)

La Salle Research&Development

La Salle R&D és un centre tecnològic de referència en l'àmbit de les ciutats intel·ligents i del sector salut. La seva missió és impulsar l'ús de les TIC, aportant valor afegit i competitivitat a les empreses mitjançant la recerca aplicada i el desenvolupament de noves solucions innovadores i úniques.

Servei de Desenvolupament del Medicament (SDM)

El Servei de Desenvolupament del Medicament ofereix serveis de caràcter tècnic, científic, de recerca i desenvolupament del medicament d'ús humà i veterinari i del producte sanitari al sector empresarial farmacèutic i relacionat.

Unitat de Producció de Vectors Virals (UPV)

La UPV és una plataforma especialitzada en la producció, purificació i caracterització de vectors virals de teràpia gènica per a institucions públiques i privades. S'especialitzen en aproximacions terapèutiques per a trastorns neurodegeneratius que afectin el sistema nerviós central.

Visió per Computador i Robòtica (VICOROB)

ViCOROB és el grup de recerca més gran de la Universitat de Girona i les seves investigacions s'apliquen en l'àmbit de la tecnologia, concretament la imatge mèdica, la percepció 3D per a inspecció industrial i robòtica i visió subaquàtica.

BCN MedTech

BCN Medtech és una unitat de recerca que ofereix una plataforma interdisciplinària per a la recerca en enginyeria biomèdica. Algunes de les àrees més rellevants de la unitat són l'Anàlisi d'Imatge Mèdica, l'Electrònica Biomèdica o el *Machine Learning* per a la medicina personalitzada.

Centre de Tecnologia Ambiental, Alimentària i Toxicològica (TecnATox)

El TecnATox té l'objectiu de millorar la salut i la qualitat de vida de la població a través de la recerca i el desenvolupament. Tenen projectes relacionats amb el comportament, la neurologia i els efectes cerebrovasculars, avaluació i intervenció en neuropsicologia i emocions, i tècniques meditatives per a la regulació emocional.

Centres TECNIO relacionats amb els àmbits de la salut mental i l'autonomia personal (III)

CVC

CVC és una fundació líder en inversions alternatives i tenen una línia d'IA aplicada a la Salut. Poden detectar emocions i sentiments a través d'imatges i el seu objectiu és analitzar imatges de les xarxes socials per identificar patrons de suïcidi en joves.

IBEC

IBEC és un centre dedicat a la investigació interdisciplinari internacional que treballa en temes de neuropsicologia, neurorehabilitació, neuroinformàtica neurociència computacional i cognitiva, arquitectures de la ment i del cervell, entre altres.

EXIT

La Fundació Exit sempre s'ha especialitzat en temes d'intel·ligència vinculada amb la IA. Els àmbits principals d'actuació són salut i ciutats intel·ligents. Actualment, tenen un projecte relacionat amb temes de serveis neurològics on intenten descobrir patrons d'epilèpsia i d'acord amb aquest projecte estan intentant treballar amb altres malalties mentals.

NB4D

Nb4D és una organització que té una línia de recerca en malalties neurològiques i neurodegeneratives. Tenen projectes lligats a l'Alzheimer, també a la diabetis i a la seva relació amb les malalties neurodegeneratives. Han fet un projecte sobre un sistema electroquímic d'immunosensors per a la detecció de metabòlits triptòfans neuroactius.

Centres TECNIO relacionats amb els àmbits de la salut mental i l'autonomia personal (IV)

Institut de Recerca i Innovació en Ciències de la Vida i de la Salut

L'Institut de Recerca i Innovació en Ciències de la Vida i de la Salut a la Catalunya Central (IRIS-CC) té com a objectiu estratègic fomentar la innovació, tant de productes i serveis, com d'innovació organitzacional (models de prestació de serveis i processos) i innovació docent.

Una de les línies més importants és la innovació terapèutica mitjançant el programa d'assajos clínics i el programa d'activitats científiques relacionades amb l'envelliment, la fragilitat i la cronicitat.

Grup de recerca Cerebell Cognició i Conducta (C3-CST)

CST: CONSORCI SANITARI DE TERRASSA

El Grup de recerca Cerebell, Cognició i Conducta (C3-CST) està especialitzat en la comprensió i la millora de la funció cognitiva i la conducta. Es dedica a desenvolupar i avaluar mètodes TIC innovadors per millorar el comportament, així com la funcionalitat i la qualitat de vida.

En els darrers anys, el grup C3-CST ha desenvolupat les àrees de recerca Avaliació neuro-psicològica i rehabilitació cognitiva; Envel·liment i neuro-degeneració; Cognició, biomarcadors, neuro-imatge ; i Tecnologia i comportament.

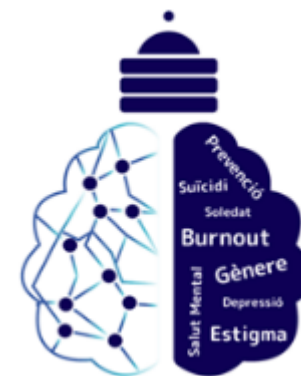
Xarxa TECSAM

L'objectiu de la xarxa TECSAM és accelerar la valorització i la transferència dels resultats de la recerca en salut mental i noves tecnologies amb la visió de què tota persona amb problemes de salut mental rebi un tractament adequat, a temps i de qualitat.

La xarxa promou la participació de les persones afectades per problemes de salut mental i també vol posar un èmfasi particular en qüestions de gènere, ja que s'ha de considerar especialment el doble estigma social de ser dona i conviure amb trastorn mental.

Actualment, l'equip de la xarxa es compon de 7 professionals multidisciplinaris i experts del sector i ja formen part de la xarxa 49 institucions membres.

2. La salut mental i l'autonomia personal a Catalunya

1. Definició del sector a Catalunya i cadena de valor
2. Dades clau i quantificació del sector
3. Ecosistema i mapa d'agents
4. **Atracció d'inversió**

Inversions estrangeres en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal

Minoryx Therapeutics

L'empresa bio-tecnològica es dedica al desenvolupament de tractaments per a trastorns orfes del sistema nerviós central (SNC). La companyia recentment ha captat 51 milions d'euros.

Inversió: 51M d'€ (2022)

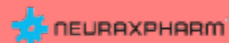
Koa Health

Proveïdor digital que ofereix una aplicació per a la millora de la salut mental per als treballadors de les organitzacions. Invertiran els 30 milions d'euros captats en la millora del producte i del comerç exterior.

Inversió: 30M d'€ (2021)

Neuraxpharm

La companyia farmacèutica centra la seva activitat en els tractaments de trastorns psiquiàtrics i neurològics. Ha invertit 11 milions d'euros en ampliar la capacitat de producció de les factories catalanes.

Inversió: 11M d'€ (2021)

Amelia Virtual Care

Healthtech amb seu a Barcelona que desenvolupa una plataforma de realitat virtual que permet el tractament de diferents tipus de malalties mentals. Ha captat 7 milions per a impulsar el seu creixement.

Inversió: 7M d'€ (2022)

Admit Therapeutics

Startup que desenvolupa un test per a la detecció precoç de l'Alzheimer basat en una anàlisi de sang. La captació de 4,2 milions d'euros es destinarà per a completar la prova de concepte clínica.

Inversió: 4,2M d'€ (2020)

Moonoa

Startup que ofereix una solució digital contra els problemes d'insomni mitjançant un seguiment de la qualitat i quantitat del son. Han tancat una ronda de finançament de 1,54 milions d'euros.

Inversió: 1,5M d'€ (2021)

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

1. Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública
2. Anàlisi DAFO
3. Reptes que afronta el sector
4. Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana
5. Casos empresarials d'èxit

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (I)

Tendències socials

Diversitat i inclusió

S'estan potenciant les activitats inclusives amb diferents col·lectius de la societat, per exemple, amb programes que fomenten les relacions intergeneracionals. En aquest sentit, s'està millorant també en l'erradicació de l'estigma associat a les persones amb malalties mentals, però encara hi ha molt marge de millora.

Preferència d'atenció a la llar

Darrerament, s'ha observat que les persones d'edat avançada intenten endarrerir l'estada a les residències, a les quals solen recórrer en cas que sigui l'última opció disponible. En canvi, els col·lectius amb necessitats d'acompanyament prioritzen els serveis d'atenció al domicili.

Augment de la solitud

És molt comú que les persones grans visquin sense acompanyament, i moltes d'elles també se senten soles. Aquesta solitud no desitjada es deriva en part dels nous models familiars i la globalització, que ha suposat que en molts casos els familiars directes de les persones grans treballin lluny.

Wellness

Aquest concepte es relaciona amb un estat de satisfacció i felicitat, que es defineix com el benestar físic, mental i emocional a través de la pràctica d'esport, una bona nutrició, la conciliació laboral i personal, la meditació, entre altres pràctiques.

Addicció a la tecnologia

La tecnologia ens facilita moltes tasques del dia a dia, però moltes persones acabant abusant de l'ús d'aparells com el telèfon mòbil o l'ordinador. Avui en dia, una gran part del jovent és addicta a les xarxes socials o a les sèries, i en molts casos pateixen crisis d'ansietat quan no poden gaudir d'aquestes plataformes.

Importància de la salut mental

Actualment s'estan fent molts esforços per a conscienciar la població general sobre la importància de la salut mental com a part vital del nostre benestar. Cada cop més les empreses també en són conscients, i ofereixen tècniques i altres eines per a millorar la salut mental dels seus treballadors.

Tendències socials: *Well-being*

El concepte de **wellness** es relaciona amb un estat de satisfacció i felicitat, que es defineix com el benestar físic, mental i emocional a través de la pràctica d'esport, una bona nutrició, la conciliació laboral i personal, la meditació, entre d'altres pràctiques. Segons el *National Wellness Institute* existeixen sis dimensions que s'han de tenir en compte per a tenir una vida amb plena satisfacció i benestar:

OCUPACIONAL

Reconeix la satisfacció personal i l'enriquiment de la vida a través del treball. És millor triar una carrera que sigui coherent amb els nostres valors, interessos i creences personals

SOCIAL

Reconeix la contribució al propi entorn i a la comunitat. És millor contribuir al benestar comú que pensar només en nosaltres mateixos.

FÍSIC

Reconeix la necessitat d'activitat física regular. És millor consumir aliments i begudes saludables i fer tot el possible per estar en bona forma física.

INTELECTUAL

Reconeix les activitats mentals creatives i estimulants. Hem de desafiar la nostra ment amb activitats intel·lectuals i creatives

EMOCIONAL

Reconeix la consciència i l'acceptació dels propis sentiments. Hem de ser conscients i acceptar els nostres sentiments abans que negar-los

ESPIRITUAL

Reconeix la recerca de sentit i propòsit de la nostra existència. És millor viure cada dia d'una manera coherent amb els nostres valors i creences

Tendències socials: Addicció a la tecnologia

És evident que la tecnologia ens facilita moltes tasques del dia a dia, però s'ha de tenir cura amb l'ús de la tecnologia, sobre tot amb els més joves. Avui en dia, es té un accés molt fàcil a qualsevol pàgina o programa d'internet, com a les xarxes social i als videojocs.

Més d'un terç dels joves pensa que té problemes amb l'ús de la tecnologia

1 de cada 3 joves fa servir les tecnologies per no sentir-se exclòs, per no pensar en els seus problemes i/o perquè s'avorreixen.

Les dones joves dupliquen l'ús compulsiu de les xarxes socials respecte als homes. En canvi, els homes joves presenten el doble de risc d'addicció als videojocs.

Alguns dels problemes més comuns de l'ús de les tecnologies són baixes de rendiment escolar, discussions amb la família i l'aïllament.

Tendències socials: Importància de la salut mental

Moltes associacions i organitzacions relacionades amb al salut mental estan dedicant molts esforços per a visibilitzar i promocionar la importància de la salut mental com a un element indispensable que la ciutadania ha de cuidar des de les edats més primerenques.

Dia Mundial de la Salut Mental

La Organització Mundial de la Salut (OMS) reconeix el Dia Mundial de la Salut Mental el 10 d'octubre de 2022. Es celebra aquest dia com a una oportunitat per parlar lliurement de la salut mental en general, de com l'hem de cuidar i la importància de demanar ajuda si estàs lluitant contra qualsevol malaltia relacionada.

La celebració d'aquest dia va començar el 1982 i va ser impulsada per la Federació Mundial per a la Salut Mental.

Setmana europea de la Salut Mental

Aquesta setmana és una oportunitat perquè tothom i especialment els joves parlin sobre tots els aspectes de la salut mental, comparteixin històries personals sobre com afrontar les dificultats en temps de crisi i destaquin la necessitat d'acció.

Mental Health Europe és la organització que promou aquesta Setmana, fortament compromesa amb la promoció de la salut mental positiva, la prevenció del malestar mental, la millora de l'atenció, la defensa de la inclusió social i la protecció dels drets dels usuaris dels serveis de salut mental.

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (II)

Tendències tecnològiques

Telemedicina i teleassistència

Una de les limitacions que més afecta una persona quan envella és la mobilitat. Els serveis mèdics a distància són cada cop més utilitzats entre les persones grans, principalment per a fer telediagnòstics, teleconsultes...

Tecnologies digitals a la llar

Permet controlar de forma automatitzada i intel·ligent la majoria d'operacions i gestions de la llar, millorant en seguretat, accessibilitat, confort i estalvi energètic, entre d'altres.

Alimentació funcional i personalitzada

La nutrició és un dels components essencials per envellir de manera saludable i prevenir diverses malalties que poden afectar l'autonomia de la persona.

Robòtica

Existeixen solucions robòtiques amb formes homínides, que simulen les ajudes socioassistencials dels cuidadors per a persones amb diferents graus de dependència.

Tecnologies immersives

Està trobant aplicació en alguns tipus de tractaments en els quals a partir de la imatge es pretenen traslladar les persones, escenes o ambients que els aportin tranquil·litat, records o altres estímuls que afavoreixin el seu benestar.

Impressió 3D

Pot ajudar a solucionar les necessitats de les persones amb manca d'autonomia personal, com per exemple amb la construcció de pròtesis de baix cost o peces d'assistència, i la impressió de menjar personalitzat fàcil de digerir.

Wearables

Aquests dispositius són ideals per poder controlar l'estat físic o mental de les persones amb dependència, especialment per aquelles persones grans que pateixen malalties com la diabetis, l'Alzheimer, el Parkinson o la depressió.

Tendències tecnològiques: Robòtica

La robòtica és una ciència que aglutina diverses rames de la tecnologia amb l'objectiu de dissenyar, fabricar i operar mecanismes articulats que desenvolupen moviments automàtics seguint unes instruccions específiques. Segons l'aplicació o ús dels robots, es poden trobar diferents tipologies, com els robots industrials que s'utilitzen en grans cadenes de fabricació en sectors com l'automoció o els AGV (*automated guided vehicles*) que es fan servir sovint en el sector logístic per a transportar mercaderies i paquets de forma completament autònoma.

En l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal, els robots col·laboratius (també anomenats *cobots*) cobren especial rellevància, donat que són robots que comparteixen l'espai de treball amb persones per tal d'ajudar a fer tasques concretes. En aquest sentit, han sorgit diverses iniciatives per a facilitar les tasques dels cuidadors, com per exemple el robot de suport a l'alimentació que l'Institut de Robòtica Industrial de la UPC-CSIC ha desenvolupat recentment i que està testejant al Barcelona Aging Collaboratory. Aquest robot té l'objectiu de ser un suport per al cuidador i no un substitut, facilitant la tasca d'alimentar als pacients que tenen dificultats per ingerir begudes i/o aliments.

Els robots humanoides, que simulen totalment o parcialment l'aparença d'una persona, també tenen aplicació en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal. Destaca l'ample portafoli de la divisió de SomCare del Grup Saltó, que treballa dissenyant diferents robots per a facilitar l'autonomia i la qualitat de vida de persones amb dependència, persones grans, nens i adolescents i professionals i cuidadors.

Tendències tecnològiques: Tecnologies immersives

La realitat virtual (RV) és una tecnologia immersiva que permet simular virtualment diferents escenaris d'aparença real i donar la sensació d'estar-hi totalment immers. Aquesta tecnologia s'utilitza cada cop més en sectors molt variats com els videojocs, la salut, la immobiliària o l'enginyeria. En salut, s'aplica molt en l'àmbit de la salut mental, per exemple simulant entorns específics amb l'objectiu de superar fòbies, pors i trastorns.

La realitat augmentada (RA) és una tecnologia similar, però en aquest cas permet combinar components virtuals amb la mateixa realitat. Això significa que es poden afegir capes d'objectes virtuals en un entorn completament real. Per exemple, fent ús d'unes ulleres de realitat augmentada es podria simular que una persona agafa amb la seva mà (real) una peça de fruita virtual.

broomx

A més, cal dir que hi ha evidències científiques que la realitat virtual i augmentada és molt útil per a combatre episodis com l'ansietat, tal i com ho demostra un estudi recent realitzat per un grup de recerca de l'institut Mayo Clinic.

L'estudi es va realitzar amb la participació de treballadors d'atenció mèdica de primera línia durant la pandèmia del Covid-19. Es va demostrar que la realitat virtual té efectes molt positius en les activitats nervioses cerebrals, i que aquests són molt més eficients que una simple projecció d'imatges o vídeos amb escenes reals.

Font: ACCIÓ en base a *Psychology Today* “Los videos y la realidad virtual muestran oportunidades para aquellos con ansiedad y distracción”

Tendències tecnològiques: Impressió 3D

La impressió 3D o fabricació additiva és una tecnologia que permet la unió de materials per a fabricar objectes tridimensionals dissenyats per ordinador i impresos a través d'una impressora 3D mitjançant un procés de deposició capa a capa.

Avui en dia la impressió en 3D s'utilitza en diversos sectors com l'arquitectura, l'enginyeria, l'automoció, el sector aeroespacial, el disseny industrial, la salut, la moda, entre d'altres. En aquest sentit, segons dades d'un informe de PwC¹, al 2030 es calcula que el segon mercat amb més potencial per a la impressió 3D serà la indústria mèdica, després de la indústria aeroespacial.

Aquesta tecnologia es s'utilitza també per a facilitar la qualitat de vida de les persones amb manca d'autonomia personal, com les persones amb problemes de disfàgia, amb la fabricació² d'aliments creats a partir d'impressores 3D o amb la fabricació de pròtesis personalitzades. La fabricació additiva també és útil per a estimular³ cognitivament a persones que tenen dificultats, amb el disseny de cursos específics per a aquestes persones que tenen com a objectiu, per una part, afavorir el desenvolupament cognitiu dels participants i, per l'altra, crear de forma conjunta petites peces d'ajudes tècniques per permetin millorar la seva autonomia personal.

Cal destacar una iniciativa⁴ que va portar a terme Unicef a la reunió mundial de salut mental que es va celebrar a París al 2021. La organització va instal·lar diferents caps de nens reals impresos en 3D en diferents carrers simbòlics de la ciutat per assegurar-se que en aquesta reunió mundial es faria debat sobre els problemes d'ansietat o depressió que pateixen els nens d'entre 15 i 24 anys a França. Aquestes figures es van fabricar a les instal·lacions del BCN3D a Barcelona amb la col·laboració de l'estudi creatiu *Domestic Data Streamers*.

mjn·neuro

BCN3D

Font: ACCIÓ en base a PwC “Beyond prototyping: accelerating the business case for 3D printing”, Geriatricarea “La impresión 3D como elemento de estimulación cognitiva y mejora de la autonomía personal”, BCN3D “Unicef imprimeix en 3D la instal·lació artística “On Our Minds” per conscienciar sobre la salut mental, La Vanguardia “Así ayuda la tecnología 3D a las personas con dificultades para degluti alimentos”.

ACCIÓ
Catalonia
Trade & Investment

**Generalitat
de Catalunya**

Fem avui l'**empresa** del demà

Tendències tecnològiques: *Wearables*

Els dispositius *wearables* són tots aquells aparells electrònics que s'incorporen com a vestimenta de les persona i que es porten durant tot (o gairebé tot) el dia. Gran part d'aquests dispositius utilitzen sensors i microprocessadors per tal d'agafar informació de l'entorn i poder prendre decisions. Actualment, un dels *wearables* més coneguts són els *smartwatches*, que poden mesurar una infinitat de variables sobre l'entorn i sobre el propi usuari com la geo-posició, el ritme cardíac, la qualitat del son, l'activitat física, entre d'altres. Cal dir que cada cop són més les funcionalitats i més avançades d'aquests dispositius, com per exemple, la capacitat de mesurar el nivells d'oxigen i sucre en sang o inclús registrar l'activitat elèctrica del cor (electrocardiograma).

Així doncs, aquesta tecnologia permet tenir aplicacions ens sectors molt diferents, com per exemple, al sector sanitari i al sector *wellness*, però també en altres sectors com al sector de la seguretat, comunicació, videojocs o moda.

seniorDOMO

SENSE4CARE

Actualment, la tecnologia *wearable* té diverses aplicacions per a millorar la qualitat de vida i benestar del col·lectiu sènior i de persones amb problemes de salut mental.

Per exemple, s'han desenvolupat diferents dispositius amb tecnologia *wearable* per a prevenir i detectar caigudes de persones amb problemes de salut física i/o mentals i per a millorar la diagnosi i el tractament de malalties com per exemple el *Parkinson*.

Tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (III)

Tendències de mercat

Design for all

Se centra en el disseny de productes i entorns que puguin ser utilitzats per totes les persones, independentment de l'edat, i que no necessiten una adaptació concreta.

Nous models d'habitatge

Alternativa d'habitatge col·laborativa sovint amb moltes zones comunes i serveis comunitaris que cada cop és més atractiva per a la gent gran, ja que els proporciona companyia, atenció i la possibilitat de reduir moltes despeses.

Atenció centrada en la persona

És una filosofia d'atenció a les persones que té com a principis l'apoderament, la dignitat i l'autonomia de la persona.

Integració de serveis

Gran part de les persones vulnerables també experimenten situacions de dependència i problemes de salut crònics, fet que suposa que els sistemes de salut i serveis socials hagin d'incrementar la col·laboració per tal d'oferir serveis integrats.

El valor compartit

El *shared value* és un concepte que es relaciona amb un canvi de paradigma enfocat en la humanització del capitalisme. Es tracta de pràctiques operatives de l'empresa que milloren la competitivitat alhora que milloren les condicions socioeconòmiques de l'entorn. Un exemple d'aquestes pràctiques són els programes per a la millora de la salut dels treballadors.

Teràpies complementàries

Durant els últims anys hi ha hagut un creixement en l'ús de tècniques i teràpies de medicina alternativa com l'acupuntura o l'homeopatia. També s'està experimentant un auge en la pràctica d'esports com el taitxí o el ioga.

Tendències de mercat: Nous models d'habitatge

Avui en dia, les persones amb manca d'autonomia personal, com les persones d'edat avançada, prioritzen l'estada al domicili habitual davant d'haver de traslladar-se a centres residencials. Hi ha diversos estudis¹ que mostren que l'envelliment al domicili és l'alternativa preferida per la majoria del col·lectiu sènior, donat que ofereix una major intimitat i també els proporciona major autonomia i llibertat.

De totes maneres, cada cop més són els sèniors que prefereixen alternatives d'habitatge col·laboratiu que estan dissenyades específicament per a cobrir totes les seves necessitats (domèstiques, sanitàries, d'oci i lleure, entre d'altres). Aquests models de convivència col·laborativa els permet evitar l'aïllament social i la soledat, repartir les tasques del dia a dia (com la neteja o la cuina) i compartir despeses específiques de la comunitat.

En aquest sentit, darrerament han sorgit diferents opcions² d'habitatge adreçats a aquest col·lectiu sènior, com són els següents:

- *Cohousing*: comunitat que s'organitza en forma de cooperativa i que resideix i autogestiona la promoció amb la col·laboració d'una entitat pública, que facilita l'accés a sols o immobles de titularitat pública.
- *Coliving*: conjunt d'habitatges amb diferents zones comuns que han sigut construïdes per una constructora i s'enfoquen a un col·lectiu sènior.
- *Senior Living Resort*: urbanitzacions adreçats principalment a estrangers sènior amb diverses instal·lacions i serveis mèdics bàsics.

Font: ACCIÓ en base a El País "Cinco claves del futuro de los cuidados" i EAE Business School "Informe del Sector Sociosanitario en España"

Tendències de mercat: Atenció centrada en la persona

Segons l'OMS¹, l'Atenció Centrada en la Persona (ACP) és un enfocament de l'atenció que adopta conscientment les perspectives de les persones, cuidadors, famílies i comunitats com a participants i beneficiaris de sistemes de salut de confiança que s'organitzen al voltant de les necessitats integrals de les persones en lloc de les malalties individuals, i respecta les preferències socials. Amb aquest model d'atenció es pretén oferir serveis d'atenció de qualitat, equitatius, participatius, eficients i resilients.

En aquest sentit, el Picker Institute, organització benèfica internacional que treballa en la millora de l'atenció sanitària social i referent en aquest àmbit, estableix un marc de millora de la qualitat de l'atenció centrada en la persona que es fonamenta en vuit principis de l'Atenció Centrada en la Persona:

Accés ràpid a consells de salut fiables.

Tractament efectiu per professionals de confiança.

Continuïtat de l'atenció i transicions suaus.

Participació i suport a familiars i cuidadors

Informació clara, comunicació i suport per a l'autocura.

Implicació en les decisions i respecte de les preferències.

Suport emocional, empatia i respecte.

Atenció a les necessitats físiques i ambientals.

Font: ACCIÓ en base a la OMS "Framework on integrated, people-centred health services" i Picker "The highest quality person centred care for all, always".

Tendències de mercat: Teràpies complementàries (I)

Cada cop són més utilitzades com a tractament addicionals a les teràpies tradicionals, donat que s'ha demostrat que al llarg del temps aporten diversos beneficis. Segons el Centre Nacional de Salut Complementària i Integral (NCCIH) les teràpies complementàries es classifiquen en:

Integral o Complets

Provenen en major part de la Xina i la Índia. Són sistemes complets de teoria i pràctica, com per exemple: medicina tradicional xinesa i ayurveda.

Ment i Cos

Aquestes teràpies utilitzen la ment per a influir en el cos, com la musicoteràpia, artteràpia i dansa.

Manipulació del cos

Enfocats als ossos, articulacions teixits tous, sistema limfàtic i circulatori. Alguns exemples són la teràpia de massatge, la reflexologia i el shiatsu.

Manipulació de camps energètics

Usen camps energètics per influir en l'estat de la salut. El qi-gong, el reiki i la teràpia biomagnètica són algunes de les pràctiques.

Biològiques

En aquestes teràpies s'utilitzen substàncies naturals com herbes o flors: teràpia nutricional i tractaments amb suplementes vitamínics

Font: ACCIÓ en base al National Center for Complementary and Integrative Health "Complementary, Alternative, or Integrative Health: What's In a Name?"

Tendències de mercat: Teràpies complementàries (II)

La música com a teràpia

La salut mental i l'autonomia personal tenen una gran relació enfocada principalment a les neurones i al sistema central nerviós. És per això, que la música té un gran impacte sobre el cervell, al qual ajuda a estimular certes parts en funció de l'estil de música.

Per exemple, la música clàssica accelera la producció de dopamina i col·labora amb les neurones encarregades de regular la neurodegeneració. En canvi, el *reggeaton* ajuda el cervell a processar sons i estimular les àrees motores.

Jordi A. Jauset, és un músic i enginyer de telecomunicacions i doctor en enginyeria biomèdica i en comunicacions. Al llarg de la seva trajectòria ha trobat tantes connexions entre la música i les neurociències que ha escrit diversos llibres relacionant ambdues. Ara també fa xerrades, conferències i seminaris.

CEREBRO Y MEMORIA. CUMBRE INTERNACIONAL VIRTUAL.

FÓRUM ACADEMIA CATALANA DE LA MÚSICA 2022 "MÚSICA Y SALUD"

¿LA MUSICOTERAPIA ES PSEUDOTERAPIA?

Les principals tendències en l'àmbit de la salut mental i autonomia personal (IV)

S'han detectat una sèrie de tendències de tipus social, tecnològic, de mercat i de política pública que es recullen a continuació:

Tendències de política pública

- **Ciutats cuidadores:** les ciutats es volen transformar en ciutats sostenibles, saludables i amigables, dotant als diferents barris amb una xarxa d'espais i equipaments de proximitat, que faciliten la vida de les persones amb necessitats de cures.
- **Impuls a la tele-assistència:** els serveis mèdics a distància són oferts per les institucions públiques i cada cop més utilitzats entre les persones grans, principalment per a fer telediagnòstics, teleconsultes, assistència i monitorització remota.
- **Iniciatives per a l'estimulació cognitiva:** els ajuntaments promouen tallers i activitats d'estimulació cognitiva, per tal de millorar les capacitats dels més grans i, conseqüentment, millorar també la seva qualitat de vida.
- **Atenció a persones cuidadores:** existeixen diverses iniciatives a nivell local amb l'objectiu d'oferir formació especialitzada en cures i atenció socio-assistencial, guies d'auto-aprenentatge, dispositius tecnològics de suport, etc. a cuidadors no professionals (com per exemple els familiars cuidadors).
- **Conscienciació sobre els hàbits de vida saludables:** des de l'Administració es promou seguir una dieta equilibrada, realitzar activitat física periòdica i abstenir-se de fumar, donat que contribueix a reduir el risc de patir malalties no transmissibles i a millorar les facultats físiques i mentals.
- **Esport amateur:** alguns ajuntaments organitzen cursos d'iniciació, classes periòdiques, xerrades de conscienciació, etc. en torn a diversos esports com el ioga, la marxa nòrdica, el pilates, gimnàstica de manteniment, cardio, entre d'altres.
- **Fer front a la soledat:** s'estan potenciant els programes per combatre la soledat (solitud no desitjada) entre les persones grans, doncs aquesta pot tenir greus conseqüències negatives sobre la salut en el pla físic, psicològic i social.
- **Promoció de projectes inter-generacionals:** han sorgit projectes que milloren les relacions entre diferents generacions i que potencien els vincles entre les persones grans i els joves.
- **Projectes de valor compartit:** augmenten les iniciatives socials relacionades amb la salut mental, com per exemple els projectes d'inclusió laboral de persones amb diversitat funcional.

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

1. Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública
2. **Anàlisi DAFO**
3. Reptes que afronta el sector
4. Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana
5. Casos empresarials d'èxit

Anàlisi DAFO (I)

Fortaleses

- El sector de la salut és el sector amb més pes econòmic a Catalunya.
- Existeixen entitats referents en el camp de la salut mental, com el Clúster Salut Mental de Catalunya.
- Es defineixen diversos plans estratègics amb el consens del sector.
- Existència d'hospitals i centres mèdics de referència.
- Augment notable de les start-ups dedicades a millorar la salut i benestar de les persones.
- Hi ha un alt nivell de formació en l'àmbit de la salut i, específicament, en la salut mental.
- Catalunya és referent europeu en l'àmbit de les TIC enfocades a salut.
- S'han consolidat centres líders en el tractament de trastorns de conducta, alimentaris, del son, entre d'altres.
- Hi ha tradició important en economia social i solidària. Diverses entitats dedicades al món de les cures i l'atenció a la persona.
- S'ofereixen serveis socials bàsics públics de qualitat.

Debilitats

- Els sistemes social i de salut es centren en la cronicitat i malalties agudes.
- Hi ha falta de reconeixement dels professionals sanitaris i socials.
- Els salaris dels professionals són poc competitius.
- Dificultat per al sector farmacèutic per a transferir la recerca al mercat.
- Poca professionalització del sector de les cures.
- És un sector amb precarietat laboral i economia submergida.
- Existeix cert desànim i una alta càrrega psicològica/física entre els treballadors del sector sanitari i social (situació post-pandèmia).
- L'actual sistema sanitari i social no està adaptat als canvis demogràfics i epidemiològics actuals.
- Existeix fragmentació dels sistemes sanitari i social en estructures estanques.
- Hi ha escassetat de places públiques en residències i centres de dia.
- Molta llista d'espera per accedir a serveis (sanitaris i socials).

Nota: Anàlisi realitzat a partir d'informació secundària i dels inputs de les entrevistes

Font: ACCIÓ

Anàlisi DAFO (II)

Oportunitats

- La silver economy es considera un sector en ple creixement. Hi ha una demanda creixent de productes i serveis amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida i el benestar del col·lectiu sènior.
- Augmenta la conscienciació social sobre la importància de la salut mental.
- Els avenços en tecnologies com la robòtica, la sensòrica, el big data o la intel·ligència artificial són clau per a garantir la sostenibilitat del sector socio-assistencial.
- Actualment l'atenció a la persona, especialment les més vulnerables, està present a l'agenda política.
- S'ha d'aprofitar el finançament provinent de fons europeus
- Optimitzar la presa de decisions fent ús del gran volum de dades que es genera amb el sector salut i social.
- Major poder adquisitiu del col·lectiu sènior.
- Major participació activa de persones amb situació de vulnerabilitat.
- Reducció de la bretxa tecnològica.
- Major conscienciació social sobre la importància de la cura de les persones grans i vulnerables.

Amenaces

- Sector de l'autonomia personal és molt divers i atomitzat.
- Elevada demanda de consultes relacionades amb la salut mental, que pot provocar la saturació dels serveis. Per exemple, hi ha una tendència a l'alça en relació amb temptatives de suïcidi, sobre tot entre el jovent.
- Alta dificultat per trobar professionals (sector salut i social).
- Poca atractivitat del sector social, com a opció laboral i econòmica, especialment per a la gent més jove.
- Dificultat per vendre productes i serveis relacionades amb la salut mental i l'autonomia personal al servei públic de salut.
- Infrafinançament del sector assistencial en comparació amb altres regions europees.
- Limitació dels pressupostos públics a mig-llarg termini per reduir el deute públic.
- Desigualtat en l'accés a la salut emocional.
- Impacte de factors ambientals i hàbits de vida en la salut mental.
- Encara existeix estigma social de les malalties mentals.
- El principal client del sector és públic i això limita les maneres de competir.

Nota: Anàlisi realitzat a partir d'informació secundària i dels inputs de les entrevistes

Fem avui l'empresa del comarca **Font: ACCIÓ**

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

1. Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública
2. Anàlisi DAFO
3. **Reptes que afronta el sector**
4. Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana
5. Casos empresarials d'èxit

Reptes que afronta el sector de la salut mental i autonomia personal

Reptes empresarials

- Augmentar la **capacitat de finançament** del sector assistencial per tal de millorar la qualitat del servei a les residències.
- **Cooperar entre les àrees sanitàries i socials** proporcionant un servei complet al contínuum assistencial.
- **Agilitzar els processos de regulació**, homologació i aprovació dels productes sanitaris.
- **Integrar les tecnologies digitals** per a fer més eficients els processos i la qualitat dels serveis sanitaris i socials.
- **Dignificar les tasques** dels professionals del sector de les cures i lluitar contra l'economia submergida.
- **Millorar l'atractivitat** del sector assistencial i, sobretot, les **condicions laborals** dels professionals per tal d'atraure talent.
- **Transformar models de negoci** basats en el B2B (sistema públic de salut i social) cap al B2C (persones grans i dependents).

Reptes socials

- **Treballar per a reduir l'estigma** associat a les malalties mentals, així com l'edatisme.
- Conscienciar a persones i empreses sobre la importància de la **prevenció en l'àmbit de la salut mental i física**.
- **Lluitar contra la solitud no volguda** i el sedentarisme, sobretot entre les persones d'edat més avançada.
- **Promoure l'apoderament** dels col·lectius més vulnerables (reinserció laboral, participació activa, etc.).
- **Facilitar la permanència** al domicili del col·lectiu sènior i augmentar la seva autonomia personal.
- Reforçar el **rol actiu de la societat** en la millora de la salut i benestar de les persones.
- Conscienciar a la societat sobre la necessitat d'**invertir recursos en la salut física i mental**, a totes les etapes de la vida.

Nota: Reptes identificats a partir de les entrevistes realitzades

Font: ACCIÓ

Fem avui l'**empresa** del demà

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

1. Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública
2. Anàlisi DAFO
3. Reptes que afronta el sector
4. Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana
5. Casos empresarials d'èxit

Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana (I)

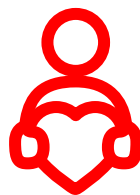
Indústria de l'alimentació

- Alimentació funcional i personalitzada, amb l'objectiu de millorar la salut de les persones i reduir el risc de contraure malalties.
- Aliments fàcils de digerir per a aquelles persones amb malalties com la disfàgia.
- Serveis d'alimentació per a persones grans, tenint en compte les particularitats d'aquest col·lectiu (p. ex. menjar a domicili).

Suport i atenció a la persona

- Aplicació real de l'atenció centrada en la persona, filosofia que té com a principis l'apoderament, la dignitat i l'autonomia de la persona.
- Solucions tecnològiques per complementar la feina del cuidador (robòtica col·laborativa, sensòrica, aplicacions per al control de la medicació, etc.)
- Sistemes que facilitin la participació i comunicació de les persones grans amb la societat per tal de reduir la soledat.

Indústria farmacèutica

- Recerca i desenvolupament de medicaments adreçats a persones amb malalties de salut mental.
- Reducció dels efectes secundaris de medicaments adreçats al tractament de trastorns mentals.
- Millora de l'eficàcia de les medicacions, amb l'objectiu de reduir la freqüència de consum.
- Implementació de proves neuropsicològiques i de biomarcadors específics per a la detecció precoç de malalties

Mobilitat

- Accessibilitat de persones amb mobilitat reduïda tant en vehicles d'alta ocupació com en vehicles particulars.
- Serveis sota demanda per al transport de persones amb situació de mobilitat reduïda.
- Sistemes de transport compartits per a municipis rurals.
- Adequació dels vehicles de mobilitat personal (VMP) per a persones amb dificultats.
- Solucions per a millorar l'automatització del cotxe autònom.

Nota: Anàlisi realitzat a partir d'informació secundària i dels inputs de les entrevistes

Font: ACCIÓ

Fem avui l'**empresa** del demà

Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana (II)

Hàbitat i *smart cities*

- Disseny d'habitatges, edificis i comunitats accessibles i adaptats a les necessitats de les persones amb manca d'autonomia personal.
- Sistemes de domòtica adaptats a qualsevol diversitat de les persones per a millorar el seu grau d'autonomia.
- Productes de suport (com ajudes tècniques) dissenyats de forma inclusiva per a facilitar les tasques del dia a dia.

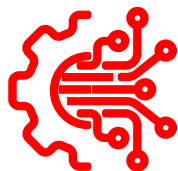
Indústria de l'esport

- Serveis i programes específics per a fomentar l'activitat física entre les persones més vulnerables.
- Centres de rehabilitació i gimnasos exclusius per a persones amb mobilitat reduïda, potenciant la pràctica d'esports de baix impacte com el ioga, els aeròbics, la natació, entre d'altres.
- Disseny de programes esportius per a treballadors amb l'objectiu de millorar la salut mental i física.

Tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)

- Aplicacions informàtiques per a millorar en la prevenció, diagnòstic i tractament de malalties de salut mental per a diferents col·lectius de la població.
- Dispositius tecnològics *wearables* per a facilitar l'autonomia i la qualitat de vida de les persones especialment vulnerables.
- Solucions informàtiques per a la millora de l'accessibilitat de qualsevol persona (*design for all*)

Formació

- Cursos sobre tecnologia amb l'objectiu de reduir la bretxa digital per al col·lectiu sènior.
- Cursos estimular cognitivament a persones amb problemes de salut mental.
- Programes formatius adreçats a escoles i universitats amb l'objectiu de conscienciar sobre el risc de les addiccions i els problemes de salut mental.

Nota: Anàlisi realitzat a partir d'informació secundària i dels inputs de les entrevistes

Font: ACCIÓ

Fem avui l'**empresa** del demà

3. Tendències, oportunitats de negoci i reptes

1. Tendències socials, tecnològiques, de mercat i de política pública
2. Anàlisi DAFO
3. Reptes que afronta el sector
4. Oportunitats de negoci per a l'empresa catalana
5. **Casos empresarials d'èxit**

Casos empresarials d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (I)

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Tecnologia mèdica

BATEC Mobility

Fabrica **bicicletes de mà** acoblables a les **cadires de rodes**. Tenen models elèctrics o híbrids.

Senior Domo

Han creat un **rellotge intel·ligent** que preveu **situacions de risc** i **envia notificacions** als familiars.

Digital health

Laia Health

Han desenvolupat una **aplicació informàtica** enfocada a la **salut mental** per a tot el procés de **l'embaràs**.

MJN Neuro

Desenvolupen **productes sanitaris** que avisen d'un **risc elevat de crisis d'epilèpsia** a la persona afectades i els seus contactes d'emergència.

Proveïdors de serveis

ITA Salut Mental

Especialistes en salut mental. Disposen d'una àmplia **xarxa de centres dedicats al tractament integral** de problemes de salut mental.

L'Onada Serveis Residencials

És una **empresa referent en l'assistència a persones amb dependència** amb centres arreu de tot el territori català.

Casos empresarials d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (II)

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Digital health

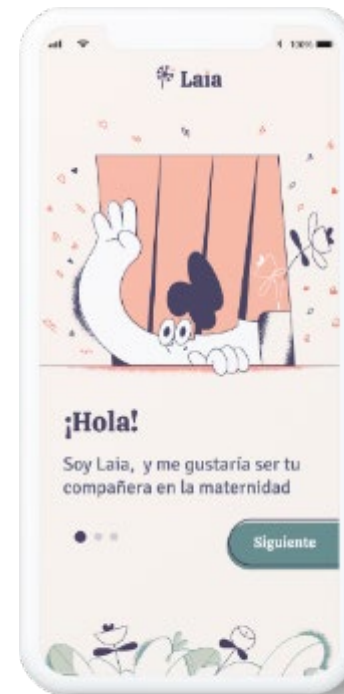

Laia Health

Laia Health ha desenvolupat una nova app enfocada a la salut mental per a tot el procés de l'embaràs.

L'aplicació permet a les embarassades tenir cura de la seva salut mental i benestar emocional a la preconcepció, l'embaràs i el postpart, per tal de poder enfocar-se en el més important de la seva vida.

Actualment, la start-up està en ple creixement, i ha estat guardonada a la "Health4Good Academic Edition" i guanyadora al "Idea Up Challenge" organitzat per Esade i l'Ennova Student Association.

Compartir experiències de maternitat amb altres mares de la meva generació

Informar-me amb contingut veraç i validat sobre gestió emocional a la maternitat

Registrar les meves emocions per a l'autocura i detecció precoç de problemes de salut mental

Assistència i teràpia amb professionals sanitaris

Casos empresarials d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (III)

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Digital health

Mjn-neuro

Mjn-neuro es dedica al disseny, la fabricació i la comercialització de solucions tecnològicament avançades amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de les persones.

Actualment desenvolupa un producte sanitari que avisa amb antelació d'un risc elevat de patir una crisi d'epilèpsia, tant a la persona afectada com als seus contactes d'emergència. També han dissenyat una aplicació mòbil que facilita la gestió de les crisis d'epilèpsia, facilita informació rellevant sobre la malaltia i permet a l'usuari formar part d'una comunitat social.

L'equip multidisciplinari de Mjn-neuro treballa contínuament per tenir un impacte positiu a la societat. En aquest sentit, un 5% dels beneficis els destinen a impulsar iniciatives socials i un 10% de les vendes a la recerca i la innovació.

Casos empresarials d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (IV)

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Tecnologia mèdica

seniorDomo

Senior Domo

Senior Domo ha creat un rellotge intel·ligent que preveu situacions de risc i envia notificacions als familiars.

El rellotge disposa de tecnologia de protecció molt avançada, fàcil d'utilitzar pels usuaris. Algunes de les funcions més destacades del rellotge són la detecció de caiguda, botó d'ajuda, detecció d'inactivitat, geo-localització via GPS, sensors de salut i recordatoris de medicació.

Neix d'una experiència real en veure mancances a la teleassistència tradicional. Han aconseguit arribar ja a més de 1.000 famílies i també han aconseguit col·laboració amb empreses del sector com ara Suara o Aiudo.

Font: SeniorDomo

Fem avui l'**empresa** del demà

Casos empresarials d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (V)

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Proveïdors de serveis

L'Onada Serveis Residencials

L'Onada és una empresa referent en l'assistència a persones amb situació de dependència.

La organització va néixer fa 27 anys i han crescut de forma sostinguda fins a convertir-se en una organització capdavantera en el sector, amb més de 40 centres repartits pel territori. Treballen sota els pilars de model EFQM d'excel·lència i apliquen eines com el *Dementia Care Mapping* (DCM) per tal d'oferir un servei integral i de qualitat.

Des del seu naixement al 2003 han aconseguit una llarga llista de premis i reconeixements. Els darrers premis han estat: 1r Premi Supercuidadors – Categoria: Sociosanitària – 2019; Premi NutriSenior 2018; 1er Accèssit Supercuidadors – Categoria: Sociosanitària 2018.

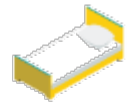
42

Centres

3000

Residents

2885

Places

1500

Tècnics

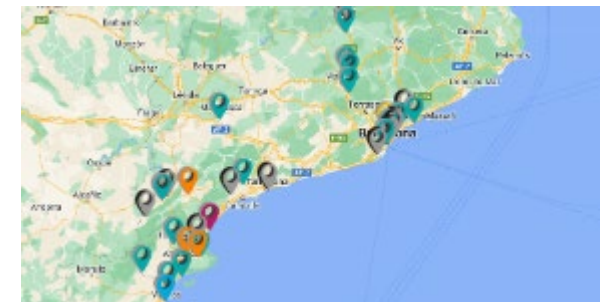
42

Serveis

28

Àrea d'operació

Casos empresarials d'èxit en l'àmbit de la salut mental i l'autonomia personal (VI)

A partir de la informació obtinguda i les entrevistes realitzades s'han detectat una sèrie de casos d'èxit arreu del territori català:

Proveïdors de serveis

ITA Salut mental

ITA es una xarxa de recursos especialitzats en el tractament de trastorns alimentaris (TCA), de personalitat (TP), de neurodesenvolupament (TDA-TDAH-Autisme-Asperguer-SAF), de conducta (TC), addiccions i psiquiatria general (UPG) amb més de 20 anys d'experiència.

Està format per un equip multidisciplinari i especialitzat que s'adapta a cada pacient de forma individual. Els seus tractaments es centren en la persona i el seu entorn, tenint en compte la família ja que es una peça clau en el procés de recuperació.

ITA és una xarxa amb un alt component d'innovació tecnològica ja que compten amb serveis de teràpia amb realitat virtual, teràpies digitals a distància i compten amb una app on els pacients poden fer exercicis i veure i gestionar les cites mèdiques.

4. Annexos

Annex 1: Entitats entrevistades

Nom de l'entitat	
AdSalutem Institute	L'Onada Serveis
Consorti Sanitari de Terrassa (CST)	Laia Contigo (Qualud)
Creu Roja Catalunya	Mjn-neuro
Fundació ACRA	Grup Mutuam
Consell Assessor de Salut Mental i Addiccions (Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya)	Nestlé Health Science
Laboratoris Grand Fontaine	Otsuka Pharmaceutical
Grup Som Via	Qida
Gureak	Senior Domo
Institut Guttmann	Suara Cooperativa
Grup Korian	

Annex 2: Bibliografia (I)

- Generalitat de Catalunya (2022): “Atenció integrada social i sanitària. Conceptualització”
- Agència de Salut Pública de Barcelona (2019): “La mortalitat a la ciutat de Barcelona”
- Agència de Salut Pública de Barcelona (2020): “La Salut a Barcelona 2020”
- Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA) (2022): “Baròmetre increment de les despeses en el sector”
- Associació Catalana de Recursos Assistencials (ACRA) (2021): “Baròmetre 2021. Relació de les residències amb l’administració”
- Clúster Salut Mental Catalunya (2019): “Plan Estratégico 2019-2023”
- ENAPISC (2018): “El procés assistencial en salut mental i addiccions a la xarxa d’atenció primària”
- Departament de Salut, Generalitat de Catalunya (2017): “Estratègies de Salut Mental i Addiccions 2017-2020”
- Departament de Salut, Generalitat de Catalunya (2017): “Estratègies 2017-2020. Pla director de salut mental i addiccions”
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, Gobierno de España (IMSERSO) (2018): “Guía de orientación en la práctica profesional de valoración reglamentaria de la situación de dependencia: Producto de Apoyo para la Autonomía Personal”
- ACCIÓ (2017): “El sector de la salut mental a Catalunya Update estratègic”
- Departament de Salut, Generalitat de Catalunya (2021): “Pla de prevenció del suïcidi de Catalunya 2021-2025”
- ACCIÓ (2021): “Les ciències de la vida i la salut a Catalunya”
- Departament de Drets Socials, Generalitat de Catalunya (2022): “Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006”
- ACCIÓ (2022): “L’àmbit de l’economia silver”
- Departament de Salut, Generalitat de Catalunya (2021): L’estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l’ús de serveis sanitaris a Catalunya 2021)
- Ministerio de Sanidad, Gobierno de España: “Recomendaciones para el tratamiento del suicidio por los medios de comunicación. Manual de apoyo para sus profesionales”
- Jesús Henares Montiel, Isabel Ruiz-Pérez y Luis Sordo (2019): “Salud mental en España y diferencias por sexo y por comunidades autónomas”
- Fernando Pérez del Río (2011): “Las adicciones sin sustancias en estos últimos 40 años”

Annex 2: Bibliografia (II)

- Observatorio Español de las drogas y las adicciones (2022): “Informe 2022. Alcohol, tabaco y drogas ilegales en España”
- Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, Gobierno de España (2018): “Nota Técnica. Encuesta Nacional de Salud. España 2017”
- Sapien Labs (2021): “Estado mental del mundo 2021”
- World Health Organization (2020): “Apart Together survey. Preliminary overview of refugees and migrants self-reported impact of COVID-19”
- Organización Mundial de la Salud (2021): “Plan de Acción Integral Sobre Salud Mental 2013-2030”
- Ministerio de Sanidad (2022): “Estrategia de Salud Mental del Sistema Nacional de Salud”
- Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya (2022): “Experiències liderades des de Treball Social en salut mental”
- Organización Mundial de la Salud (2022): “Informe mundial sobre salud mental. Trasformar la salud mental para todos”
- The European House – Ambrosetti (2021): “HeadWay 2023. A new roadmap in Mental Health”
- Ministerio de Sanidad, Consumo y Bienestar Social, Gobierno de España (2019): “Guía de estilo sobre discapacidad para profesionales de los medios de comunicación”
- World Health Organization (2021): “World Health Statistics 2021. Monitoring health for the Sustainable Developments Goals”
- World Health Organization (2022): “Mental Health and COVID-19: Early evidence of the pandemic’s impact”
- Ajuntament de Barcelona (2018): “Plan de salud mental de Barcelona 2016-2022”
- Confederación Salud Mental España: “La salud mental en cifras” <https://comunicalasaludmental.org/guiadeestilo/la-salud-mental-en-cifras/#mundo>
- Instituto de Estadística de Cataluña: “Tratamiento por drogodependencia, Por tipos de droga. Comarcas y Aran, y ámbitos” <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=aec&n=15799&fil=44>
- Observatori del Sistema de Salut de Catalunya (2017): “Àmbit de salut mental i addiccions”
- ARA (2019): “Cómo la pandemia ha afecta a la salud mental en Cataluña”
- El Punt Avui (2022): “Más de 13.000 catalanes inician tratamientos por adicciones” <https://www.elpuntavui.cat/societat/article/14-salut/2156798-mes-de-13-000-catalans-inicien-tractaments-per-addiccions.html>

Annex 2: Bibliografia (III)

- EL PAÍS (2021): “Un 12,4% de chicos de entre 13 y 19 años de Barcelona ha apostado alguna vez” <https://elpais.com/espana/catalunya/2021-11-11/un-124-de-chicos-de-entre-13-y-19-anos-de-barcelona-ha-apostado-alguna-vez.html>
- LA VANGUARDIA (2022): “La mitad de ancianos con teleasistencia llaman para hablar “un ratito””
<https://www.lavanguardia.com/vida/20221129/8626778/mitad-ancianos-llaman-teleasistencia-hablar-ratito.html>
- 20 MINUTOS (2022): “Las ayudas para la atención a personas con dependencia subirán un 21,4% en 2023”
<https://www.20minutos.es/noticia/5066861/0/las-ayudas-para-la-atencion-a-personas-con-dependencia-subiran-un-21-4-en-2023/>
- 20 MINUTOS (2022): “El 061 recibe en dos mese y medio 2.336 consultas relacionadas con salud mental y conductas suicidas en Cataluña”
<https://www.20minutos.es/noticia/5062110/0/el-061-recibe-en-dos-meses-y-medio-2-336-consultas-relacionadas-con-salud-mental-y-conductas-suicidas-en-cataluna/>
- ScieELO (2012): “Impacto de la “Ley promoción de la autonomía personal y atención a las personas en situación de dependencia” en las personas con trastorno mental grave” https://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0211-57352012000200009

Gràcies!

Passeig de Gràcia, 109
08008 Barcelona

[accio.gencat.cat](http://accio.gencat.cat/catalonia.com)
[catalonia.com](http://accio.gencat.cat/catalonia.com)

 @accio_cat

 @catalonia_ti

Consulteu l'informe aquí:

<https://www.accio.gencat.cat/ca/serveis/banc-coneixement/cercador/BancConeixement/eic-sector-salut-mental-autonomia-personal-catalunya>

Més informació sobre el sector, notícies i oportunitats:

<https://accio.gencat.cat/ca/sectors/salut/>

